

SUOMEN PANKKI

62. VUOSIKIRJA 1981

SISÄLLYS

Vuoden 1981 taloudellinen kehitys

Kokonaiskysyntä ja -tarjonta	4
Kansantalouden tasapaino	7
Rahoitus	8

Keskuspankkipolitiikka

Rahapolitiikka	13
Rahapolitiikan pääpiirteet	13
Liikepankkien keskuspankkirahoitus	14
Kassavarantotalletukset	16
Korkopolitiikka	16
Luottopoliittiset ohjeet	19
Obligaatiolainoja koskevat lausunnot	19
Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset	20
Erityisrahoitusjärjestelyt	20
Valuuttapolitiikka	22
Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla	22
Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat	24
Pitkäaikaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka	26
Lyhytaikaiset pääomanliikkeet	28
Kahdenkeskiset maksujärjestelyt	28

Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma

Ulkomaat	30
Rahoituslaitokset	31
Julkinen sektori	33
Yritykset	33
Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset	34
Muut tase-erät	34
Suomen Pankin nettotase	34
Setelinanto	35
Tuloslaskelma	36

Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt

Kansainvälinen valuuttarahasto	37
Kansainvälinen järjestelypankki	39
Maailmanpankkiryhmä	39
Muu kansainvälinen yhteistyö	40

Raha- ja valuuttapolittisia toimenpiteitä 1981	42
--	----

Kuviot

1. Ulkomaankaupan hinnat	5
2. Kysyntä ja tarjonta	6
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttöaste	7
4. Kustannukset ja hinnat	8
5. Maksutase	9
6. Säästäminen ja investoinnit	10
7. Valtion kassatalous	11
8. Pankkien luotot ja ottolainaus	12
9. Liikepankkien keskuspankkirahoitus ja pankkien kassavarantotalletukset	14
10. Suomen Pankin päiväluottomarkkinat	17
11. Korot	18
12. Kotimaisten toimitusten rahoitus	21
13. Uusvientiluottojen ja lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus	22
14. Eurotalletusten korot	23
15. Vaihdeettava valuuttavaranto	24
16. Suomen Pankin valuuttaindeksi	25
17. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	26
18. Velkaantumiskehitys	27
19. Suomen Pankin tase	31

Taulukot

1. Suomen Pankin tase vuosittain	46
2. Suomen Pankin tase kuukausittain	48
3. Vaihdeettava ja sidottu varanto	52
4. Suomen Pankin tuloslaskelma	52
5. Suomen Pankin soveltamia korkoja	53
6. Kotimainen clearingliike	53
7. Liikepankkien keskuspankkirahoitus ja sen koostumus sekä kustannukset	54
8. Suomen Pankin päiväluottomarkkinat	55
9. Setelinanto	56
10. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	57
11. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	58
12. Setelit ja metallirahat	59
13. Avistamyntikurssit vuosittain	60
14. Avistamyntikurssit kuukausittain	62
15. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja saatava	66

Tilintarkastajien kertomus	69
----------------------------------	----

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1981 lopussa	70
--	----

Suomen Pankki vuoden 1981 lopussa	70
---	----

VUODEN 1981 TALOUDELLINEN KEHITYS

Korkeasuhdanne päättyi Suomessa vuonna 1981 ja kansainvälinen taantuma alkoi enenevässä määrin heikentää taloudellista kehitystä. Kokonaistuotanto oli vain prosentin suurempi kuin vuonna 1980. Työllisten määrä kasvoi edelleen, mutta työttömyysaste nousi kuitenkin selvästi vuoden aikana ja oli keskimäärin runsaat 5 %. Inflaativauhti hidastui vuoden aikana 10 prosenttiin. Idänviennin voimakkaan kasvun ja raaka-aineiden tuonnin tuntuvan vähenemisen johdosta ulkomaankaupan tasapaino parani selvästi.

KOKONAISKYSYNTÄ JA -TARJONTA

Kansainvälistä talouskehitystä leimasi edelleen kysynnän heikentyminen, joka johtui ennen kaikkea raakaöljyn kohonneista hinnoista ja inflaation hillitsemiseen pyrkivästä talouspolitiikasta. OECD-maiden kokonaistuotannon kasvu jäi keskimäärin yhteen prosenttiin. Suomen viennille tärkeissä länsimaissa kokonaiskysyntä lisääntyi vielä hitaammin kuin koko OECD-alueella ja lännenviennin määrä supistui lähes 4 %. Tätä kompensoi kuitenkin ripeästi kasvanut idänvientti, joten koko tavaraviennin määrä lisääntyi 3 %.

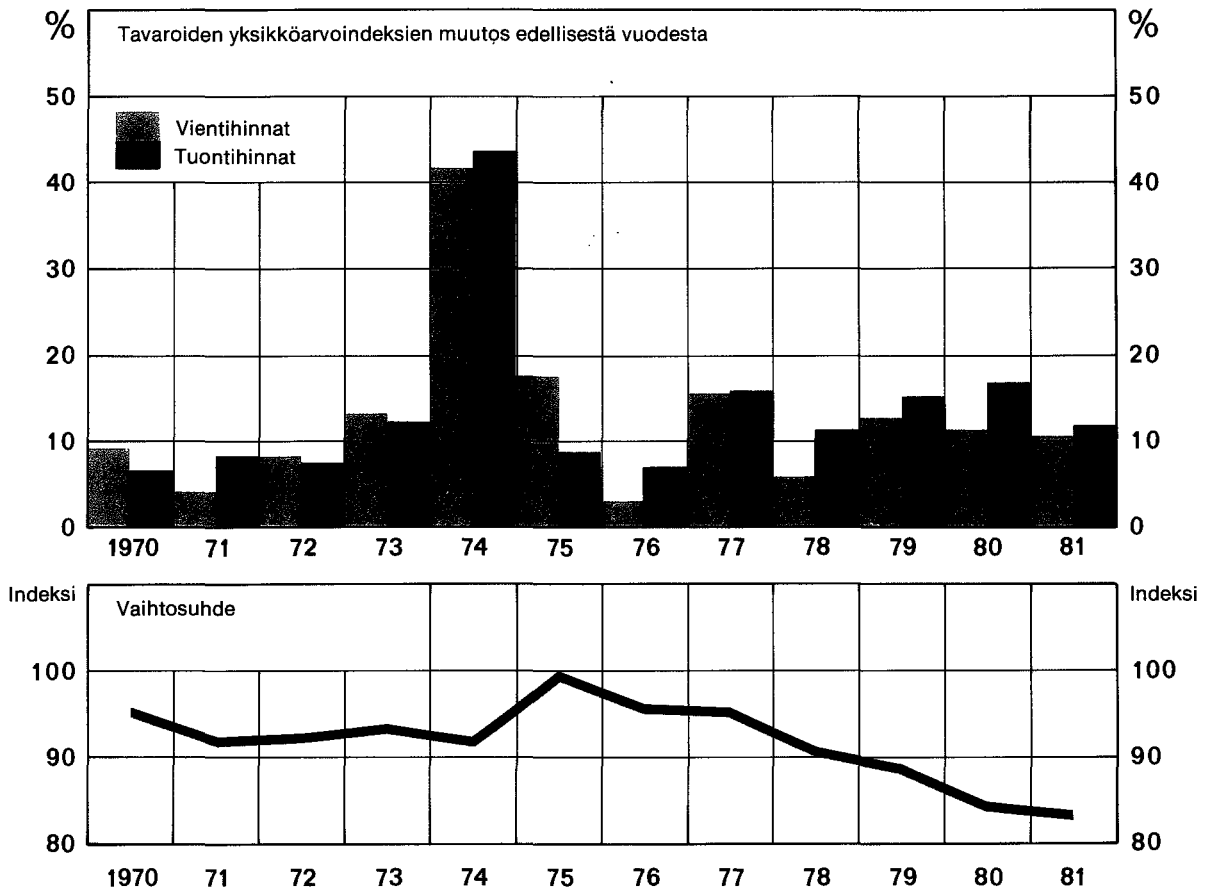
Perinteisten metalliteollisuustuotteiden ohella myös kaikkien muiden tuoteryhmien vienti Neuvostoliittoon kasvoi tuntuvasti. Metsäteollisuustuotteiden ja erityisesti sahatavaran vienti länteen sen sijaan supistui jyrkästi, joten edellisenä vuonna poikkeuksellisen suureksi kohonneet markkinaosuudet palautuivat likimain entiselleen. Palvelusten vienti kasvoi edellisvuotista hitaammin, mikä johtui lähinnä siitä, että ulkomaiset rakennusprojektit hiukan vähenivät. Suomen ulkomaankauppahintojen nousuvauhti hidastui vuoden aikana tuntuvasti; keskimäärin tuontihinnat kohosivat kuitenkin vielä 12 % ja vientihinnat

11 %. Vaihtosuhte heikkeni näin ollen yhden prosentin (kuvio 1).

Totutusta suhdannekehityksestä poiketen kotimaisen kysynnän kasvu pysähtyi ja tuonti alkoi supistua vuoden 1981 alussa samanaikaisesti kuin viennin kasvu jatkui vielä idäntoimitusten ansiosta. Yritysten kapasiteetin käyttöaste aleni vain lievästi ja niiden tulokehitys säilyi suhdannevaiheeseen nähden hyvänä. Investointitoiminta alkoi vuoden aikana selvästi heiketä. Rakennusinvestoinnit supistuivat selvästi sekä heikenevien kysyntänäkymien että palveluelinkeinojen investointeja rajoittaneen investointiveron vuoksi. Investointien painopiste oli näin ollen edelleen kone- ja laiteinvestoinneissa. Korkea kansainvälinen korkotaso ja odotukset alenevista raaka-aineiden hinnoista vähensivät varastoinvestointeja.

Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu pysähtyi nopeana pysyneen inflaation ja verotuksen kiristymisen vaikutuksesta. Kun kulutusalttius samanaikaisesti nousi, yksityinen kulutus kasvoi 1 ½ %. Heikentyneen reaalityulokehityksen ja edellisen vuoden rahoitusmarkkinakireyden vuoksi uusia asuinrakennustöitä aloitettiin selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kotitalouksien asuntoinvestoinnit supistuivatkin yli 3 %.

Kuvio 1.
ULKOMAANKAUPAN HINNAT

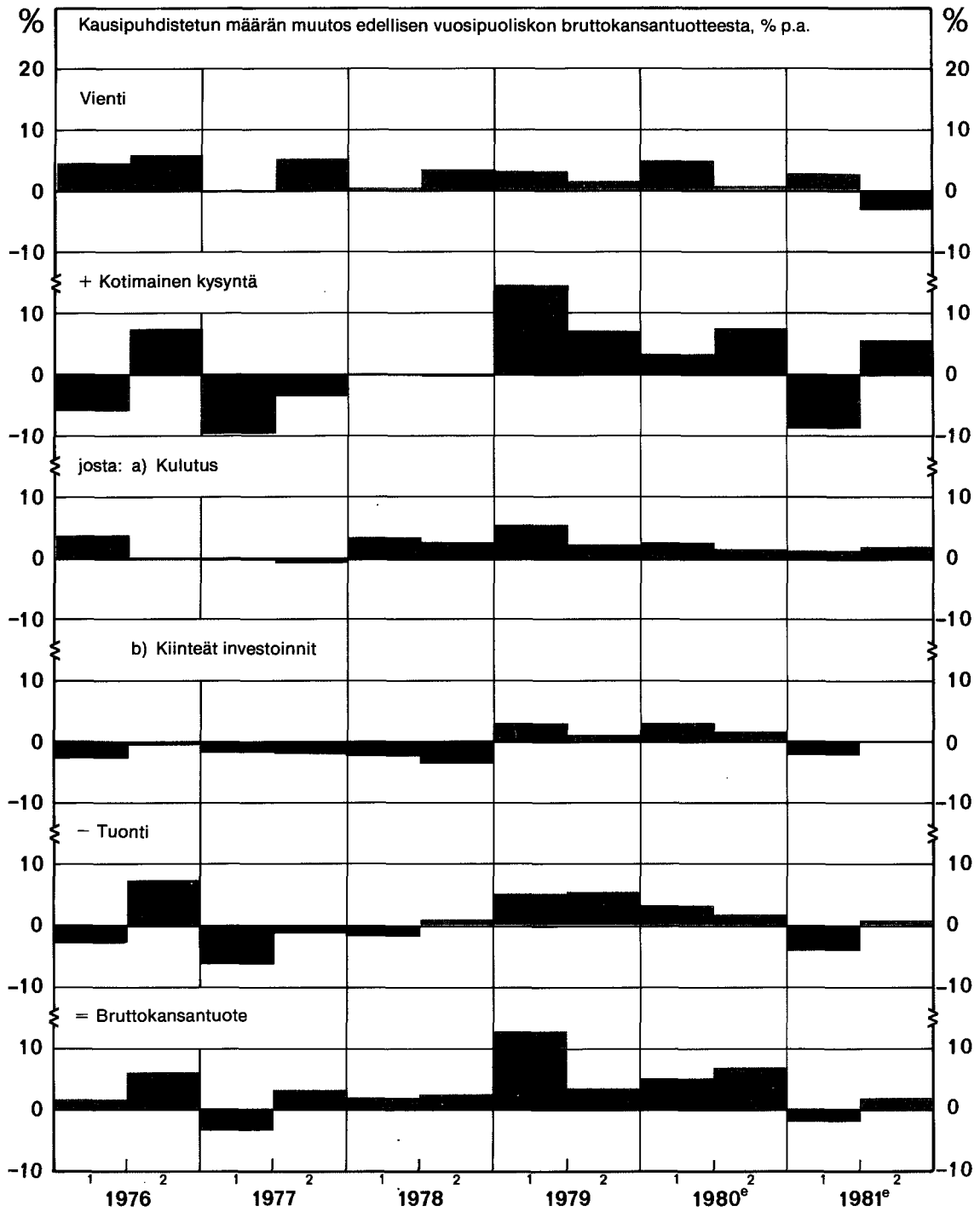
Julkisen kysynnän lisäys pysyi likimain valtion ja kuntien keskusjärjestöjen välisen järjestelyasiakirjan mukaisena; julkiset kulutusmenot kasvoivat 3 ½ % ja julkisen sektorin hallinnolliset investoinnit 2 ½ %. Kuntien verotulojen nopean nimelliskasvun ja kunnallisten maksujen ja tariffien korotusten ansiosta kuntien rahoitusasema säilyi verraten keveänä. Veroäyrin keskimääräinen hinta oli lähes entisellään.

Kokonaistuotanto oli saavuttanut huippunsa jo vuoden 1980 jälkipuoliskolla. Vuoden 1981 aikana tuotanto ei juuri kasvanut, vaikka se keski-

määrin oli prosentin edellisvuotista suurempi. Teollisuustuotanto lisääntyi vielä lähes 2 % erityisesti metalliteollisuuden voimakkaan kasvun ansiosta. Alkutuotanto ja rakennustoiminta vähenivät selvästi.

Tuonnin määrä laski 5 %. Eriyisen jyrkästi väheni raakaöljyn ja hiilen tuonti energian käytön tehostumisen ja muiden energiamuotojen käytön lisääntymisen ansiosta. Myös kokonaiskysynnän heikkeneminen ja sen rakenteen muuttuminen yksityisen kulutuksen ja julkisen kysynnän suuntaan vähensivät tuontia (kuvio 2).

Kuvio 2.
KYSYNTÄ JA TARJONTA

e = ennakkotietoja

KANSANTALouden TASAPAINO

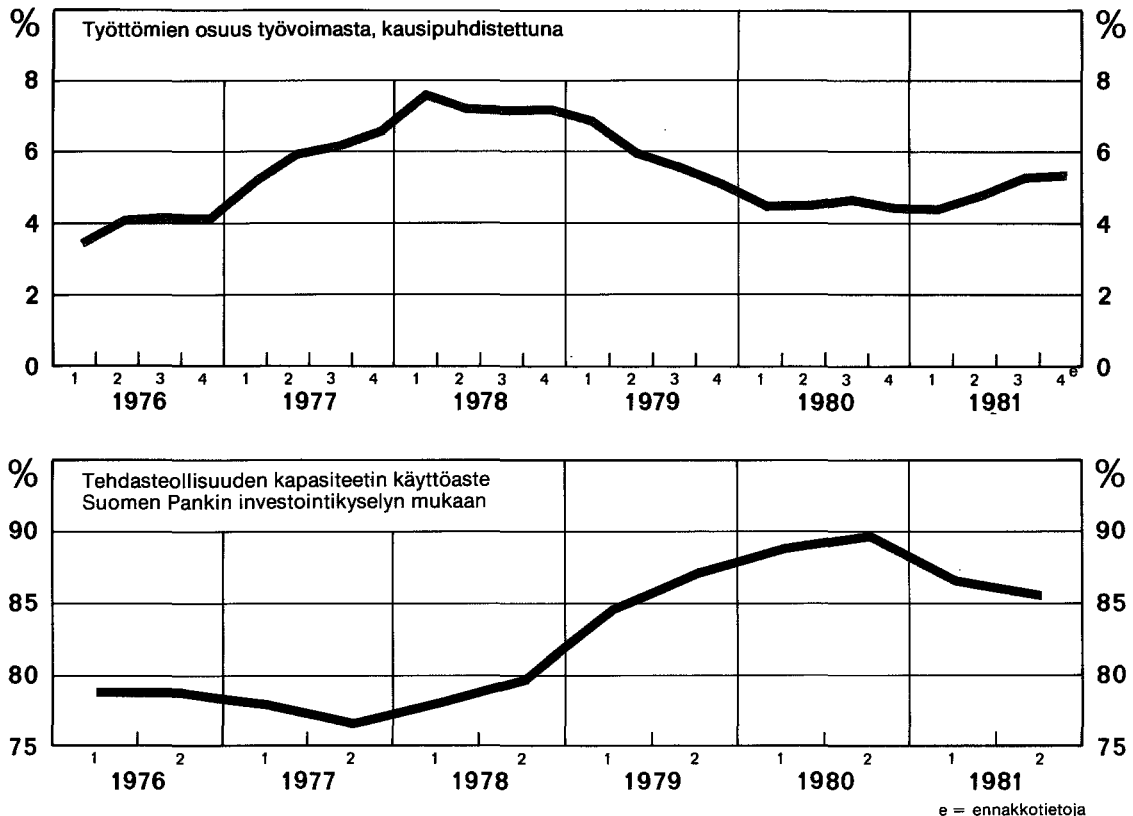
Työllisten määrä oli keskimäärin lähes 40 000 henkeä suurempi kuin vuonna 1980 ja ylitti täten edellisessä korkeasuhdannevaiheessa saavutetun tason. Työvoimaosuus kasvoi suhdannetilanteeseen nähden tuntuvasti. Osaltaan tähän vaikutti Suomelle paluuvoittoiseksi käänntynyt siirtolaisuus. Työttömyysaste alkoi kuitenkin kesällä nousta ja oli vuoden lopulla yli 6 %. Vuoden 1981 keskimääräinen työttömyysaste oli runsaat 5 % (kuvio 3).

Kansainvälisen inflaation laantuminen sekä kysynnän heikkeneminen myötävaikuttivat kansantalouden inflaatiopaineiden vähenemiseen vuoden 1981 loppua kohden. Vuoden alkupuolelle

nopeana jatkuneen ulkomaankauppahintojen nousun vaikutukset ylläpitivät edelleen inflaatiopaineita. Kuluttajahinnat olivat keskimäärin 12 % edellisvuotista korkeammat, joskin vuoden aikana kuluttajahintojen nousu hidastui 14 prosentista 10 prosenttiin. Palkkakehitystä sääтели maaliskuussa solmittu kaksivuotinen tulosopimus. Tähän sisältynyt 6 prosentin indeksikynnys, joka otti huomioon kuluttajahintojen ja vaihtosuhteen kehityksen, ylittyi vain 0.6 prosenttiyksikköä.

Suhteellisilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna kansainvälinen hintakilpailukyky heikkeni jonkin verran. Tämä johtui paljolti suhdannetekijöiden aiheuttamasta tuottavuuden heikkenemisestä Suomessa sekä valuuttakurssien keskinäisistä muutoksista, mutta osittain myös palkkakustan-

Kuvio 3.
TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE

nuksista, jotka kohosivat Suomessa nopeammin kuin muualla (kuvio 4).

Tavarantuonnin arvo kasvoi selvästi vähemmän kuin viennin arvo ja kauppataaseen vajuus korjauseurat mukaan luettuina supistui edellisen vuoden 5.5 mrd. markasta 1.3 mrd. markkaan. Palvelusten kaupassa syntyi 4.3 mrd. markan ylijäämä. Kun pääomakorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämä oli 4.7 mrd. markkaa, tuli vaihtotaseen alijäämäksi 1.7 mrd. markkaa (kuvio 5). Tämä oli 0.8 % bruttokansantuotteesta; vastaava suhteellinen vajuus vuonna 1980 oli 2.7 %.

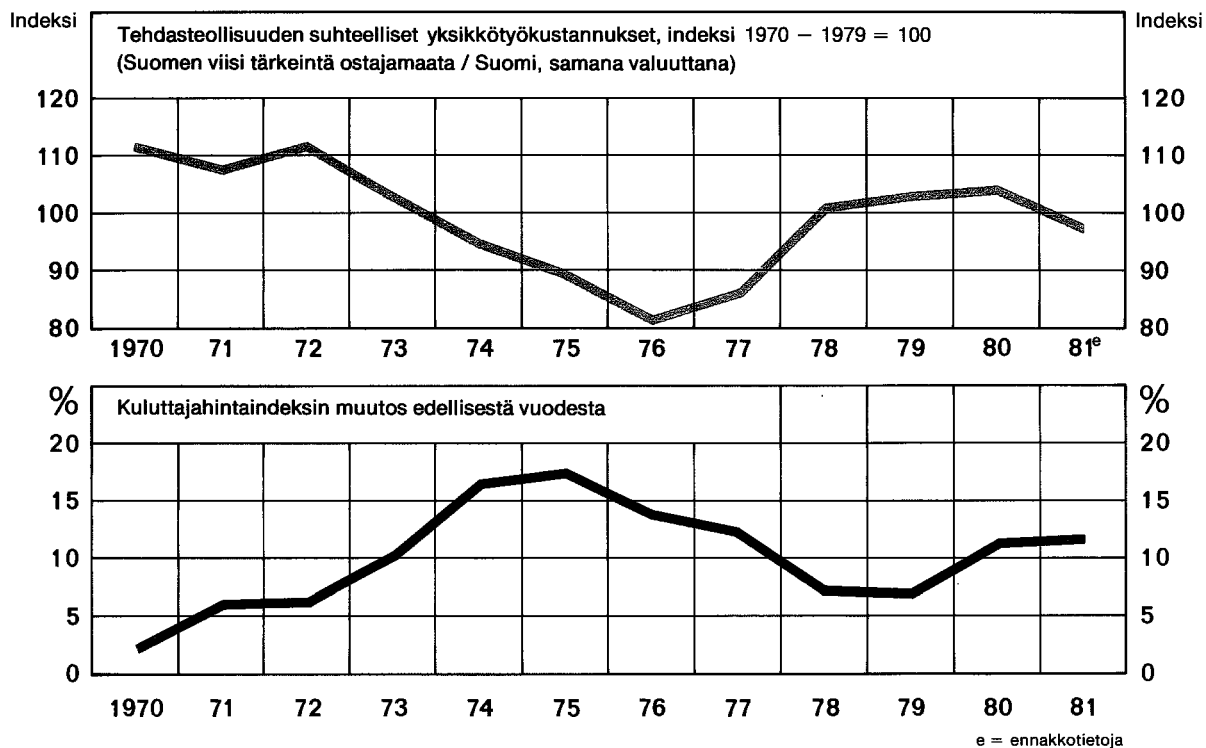
RAHOITUS

Vaihtotaseen alijäämän supistuminen heijasti lähinnä investointiasteen verraten jyrkkää laskua ja tähän liittynyttä yritysten rahoitusvajauksen

supistumista. Alijäämän pienenemiseen vaikutti myös julkisen sektorin rahoituslijäämän kasvu (kuvio 6).

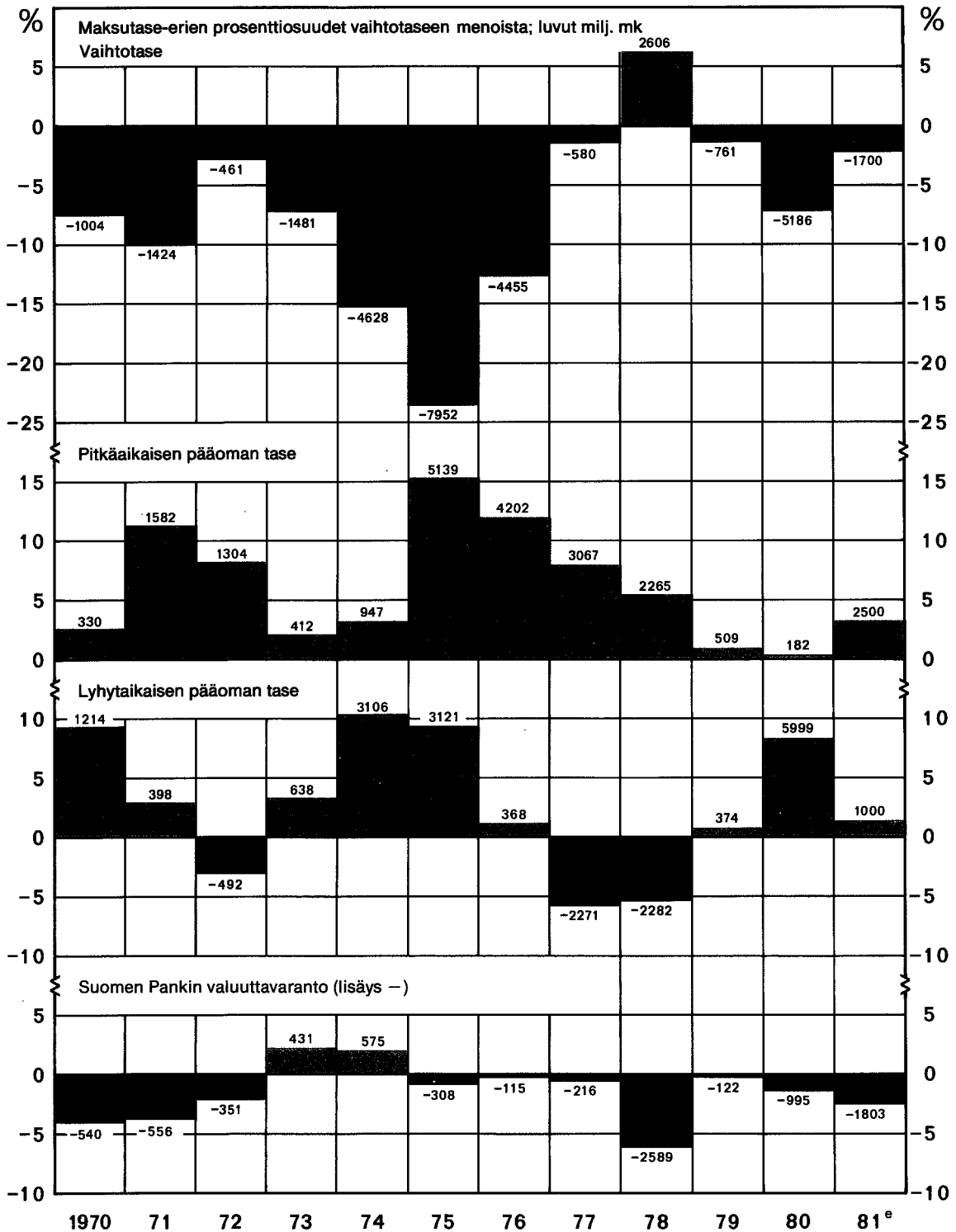
Investointien vähenemisen ohella vientitulojen kasvun jatkuminen hidasti yritysten velkaantumista ja paransi niiden maksuvalmiutta. Kotimaisten rahoitusmarkkinoiden keventymisestä ja kansainvälisten pääomamarkkinoiden epävakaisuudesta huolimatta yritysten pitkäaikainen ulkomainen luotonotto lisääntyi. Yritykset pyrkivät myös muuttamaan lyhytaikaisia ulkomaisia lainojaan pitkäaikaisiksi. Yrityssektori toi pitkäaikaisista pääomaa nettomääräisesti 0.4 mrd. markkaa, kun edellisenä vuonna pääomaa oli viety liki 1.5 mrd. markkaa. Kauppataaseen tasapainon parantumisen ja ulkomaisten korkojen nousun vuoksi lyhytaikaisen ulkomaisen pääoman tuonti, yhteensä 1.0 mrd. markkaa, aiheutui yksinomaan idänkaupan ennakkomaksuista.

Kuvio 4.
KUSTANNUKSET JA HINNAT

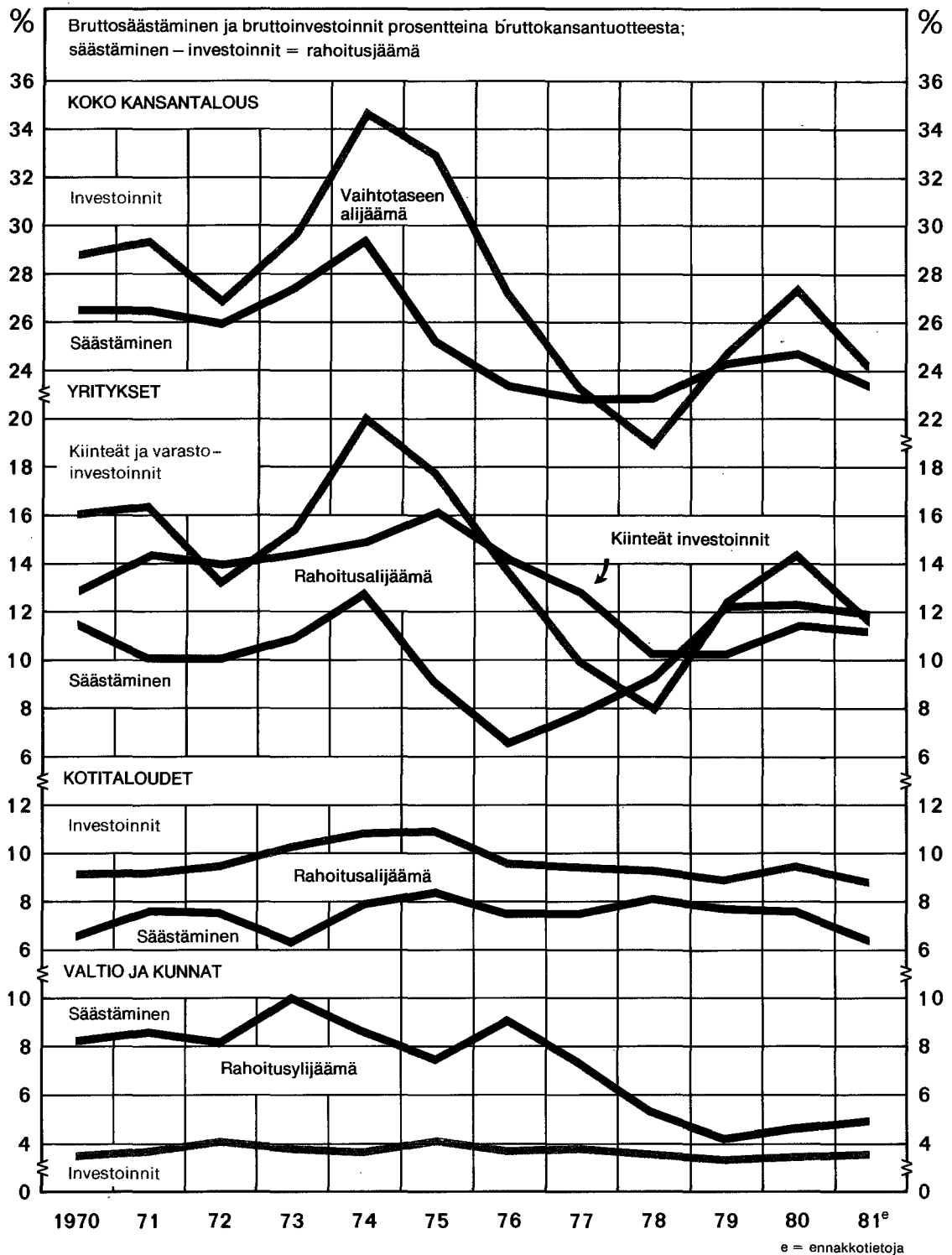

Kuvio 5.
MAKSUTASE

e = ennakkotietoja

Kuvio 6.
SÄÄSTÄMINEN JA INVESTOINNIT

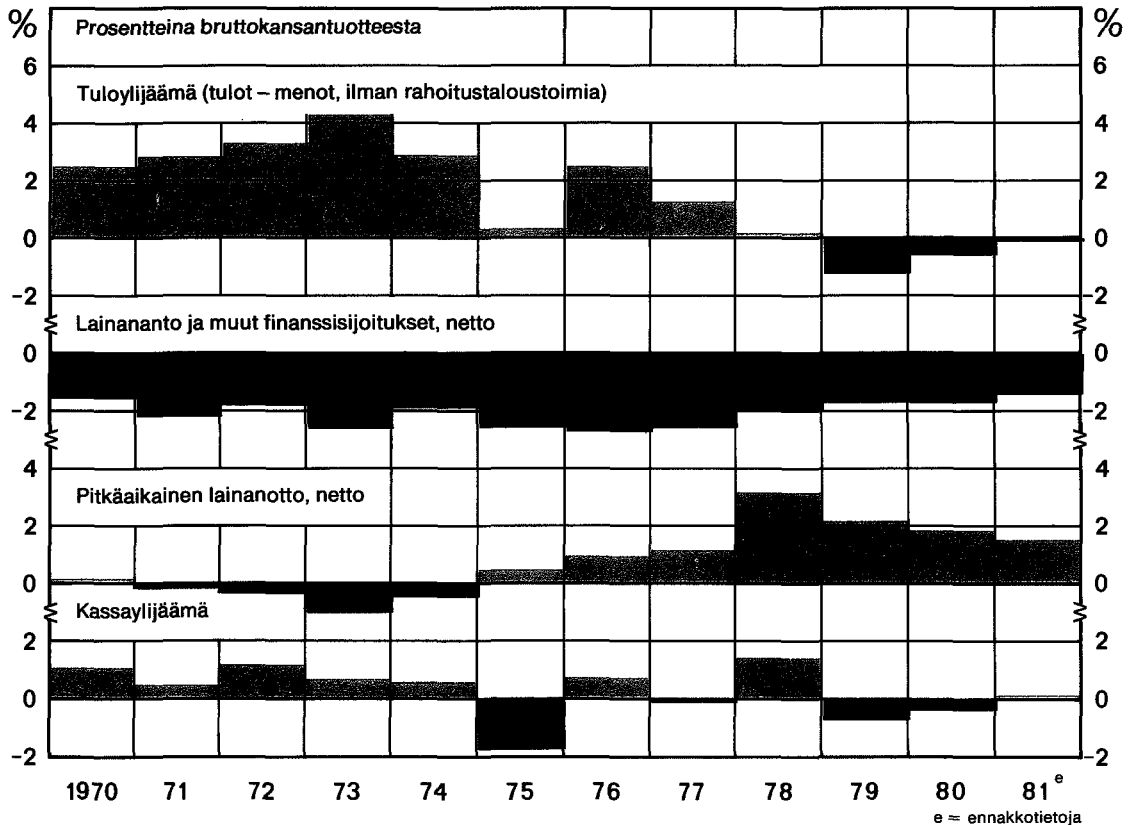

Heikentyneen tulokehityksen myötä kotitalouksien kulutusalltius kohosi ja rahoitusalltiuma syveni. Kulutusalltiumon nousu yhdessä luottorahoituksen saatavuuden paranemisen kanssa ylläpiti kuluskysyntää ja etenkin kestokulutushyödykkeiden hankinnat lisääntyivät. Asuntoinvestointien määrän supistumisesta huolimatta asuntoluotot kasvoivat lähes viidenneksen, mikä liittyi asuntojen hintojen tuntuvaan nousuun. Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalitylojen kasvun pysähtymisestä huolimatta rahoitussaatavien reaalitylojen kasvu jatkui. Nimellisesti kotitalouksien talletukset kasvoivat noin 15 %.

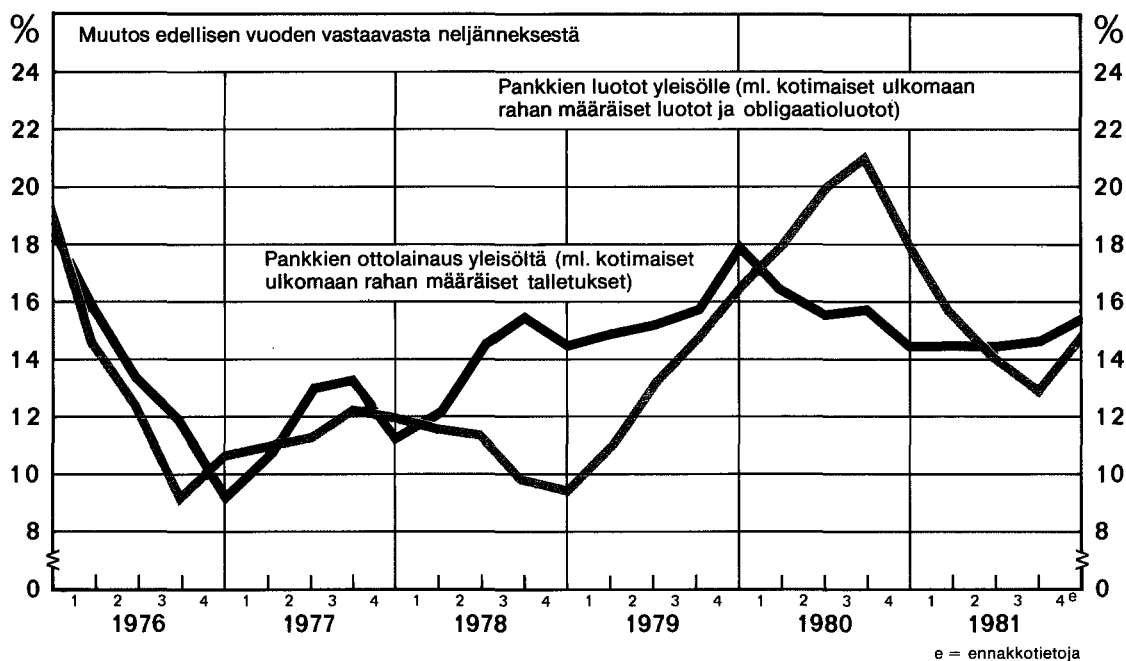
Valtiontalouden tasapaino parani vuonna 1981. Valtion tulot ja menot (ilman rahoitusliiketoimia) olivat suurin piirtein yhtä suuret. Tasapainottomu-

nen johtui siitä, että tulot, lähinnä välittömät verot, kasvoivat selvästi nopeammin kuin menot. Tämä vähensi valtion rahoitustarvetta miljardi markkaa edellisvuotisesta. Kun lisäksi valtion nettolainanannon ja muiden finanssisijoitusten kehitys supisti rahoitustarvetta 0.2 mrd. markkaa, väheni valtion nettorahoitustarve 1.2 mrd. markkaa 2.9 mrd. markkaan. Rahoitustarpeen tyydyttämiseksi valtio toi ulkomaista pitkäaikasta pääomaa nettomääräisesti 2.1 mrd. markkaa eli 0.4 mrd. markkaa enemmän kuin vuonna 1980. Sen sijaan kotimainen nettolainanotto supistui edellisvuotisesta 0.8 mrd. markkaa 1.2 mrd. markkaan. Pitkäaikainen lainanotto oli näin ollen suurempi kuin rahoitustarve ja valtiontalouden muodostui pieni kassaylijäämä (kuvio 7).

Kuvio 7.
VALTION KASSATALOUS

Kuvio 8.
PANKKIEN LUOTOT JA OTTOLAINAUS

Ulkomaisen pääoman nettotuonti ylitti vaihtotaseen alijäämän 1.8 mrd. markkaa, joka yhdessä kurssimuutosten ja osoitettujen erityisten nosto-oikeuksien kanssa kasvatti Suomen Pankin valuuttavarannon 7.0 mrd. markasta 9.4 mrd. markkaan. Kasvu oli kokonaan sidottujen valuuttojen tiliaseman paranemista, sillä vaihdettava varanto supistui hieman. Valuuttavarannon kasvu kevensi kotimaisia rahoitusmarkkinoita loppukesään asti ja uudelleen marras-joulukuussa. Keventävästi vaikutti myös se, että Suomen Pankin luotonanto yleisölle lisääntyi. Toisaalta valtion kasatalouden lievä ylijäämä yhdessä yrityksiltä kerättyjen investointitalletusten kanssa hidasti liikepankkien keskuspankkivelan vähenemistä. Liikepankkien nettovelka Suomen Pankille supistui 1.0 mrd. markkaa. Päiväluottorahoituksen käyttö väheni 0.9 mrd. markkaa tätä enemmän, kun kasvavarantotalletusvelvoitteita alennettiin.

Vuoden 1980 aikana alkanut pankkien luotonannon kasvuvauhdin hidastuminen jatkui syksyyn saakka. Keventynyt rahoitustilanne alkoi näkyä vuoden lopulla pankkiluottojen kasvuvauhdin nopeutumisenä, josta oli seurauksena, että luottojen kokonaiskasvuksi tuli 15 % (kuviota 8). Ottolainauksen kasvu nopeutui 16 prosenttiin tulomuodostuksen heikkenemisestä huolimatta. Kasvun nopeutuminen johtui käteistalletusten kasvun voimistumisesta 18 prosenttiin. Kun ulkomaiset luotot sekä valtion myöntämät luotot kasvoivat talletuspankkien ja muiden rahoituslaitosten luotonantoa hitaammin, kokonaisluottokannan¹ kasvu jäi noin 14 prosenttiin.

¹ Yritysten, kotitalouksien ja kuntien kokonaisluottokannasta talletuspankkien myöntämien luottojen osuus on lähes puolet, muiden rahoituslaitosten noin neljännes, ulkomaisten luottojen (pl. rahoituslaitosten välittämät luotot) vajaa viidennes ja valtion myöntämien luottojen osuus noin kymmenesosa.

KESKUSPANKKIPOLITIikka

Kansantalouden suhteellisen tasapainoinen kehitys ei edellyttänyt suuria muutoksia keskuspankkipolitiikassa vuonna 1981. Suomen markan ulkoinen arvo valuuttaindeksillä mitattuna pidettiin koko vuoden vakaana. Kansainvälinen kurssirakenne ja siten myös eri valuuttojen markkakurssit muuttuivat kuitenkin hyvinkin merkittävästi. Myös kotimainen korkotaso pidettiin vuoden aikana ennallaan. Sen sijaan pankkien keskuspankkirahoituksen säätelyn osalta rahapolitiikan linjaa kevennettiin keväällä selvästi taloudellisen taantumien lieventämiseksi. Loppuvuonna tämä linja pyrittiin säilyttämään, mikä edellytti joitakin pienenhöjä keskuspankkirahoituksen ehtojen tarkistuksia.

RAHAPOLITIikka

Rahapolitiikan pääpiirteet

Vuoden 1930 lopulla rahapolitiikan tavoitteena oli kotimaisen kysynnän ja inflaation hillintä pitkän aikavälin kasvuedellytysten turvaamiseksi. Tämän takia harjoitettiin verraten tiukkaa rahapolitiikkaa.

Vaikka suhdannenäkymät olivat selvästi heikentyneet, ei rahapolitiikan keventämistä katsottu mahdolliseksi alkuvuodesta 1981, ennen kuin inflaation vaimeneminen selvästi oli nähtävissä. Kevään tuloatkaisujen muutouduttua tarkistettiin huhtikuussa rahapolitiikan linja kevyempään suuntaan vapauttamalla kassavarantotalletuksia ja alentamalla päiväluottokorkoa. Toimenpiteet vähensivät merkittävästi sitä kireyttä, joka korkeasuhdanteen ja sen jälkivaikutusten vuoksi oli nähty välttämättömäksi. Kuitenkin pyrittiin edelleen ehkäisemään sellainen rahamarkkinoiden keveys, joka voisi vaarantaa inflaation hidastamisen. Tästä syystä mitoitettiin kevään toimenpiteet siten, että liikepankkien keskuspankkirahoituksesta maksama korko alennettunakin jäi keskimäärin selvästi korkeammaksi kuin pankkien antolainauskorot.

Rahapolitiikan peruslinjan tarkistuksen yhteydessä pankeille annettiin uudet ohjeet lähiajan

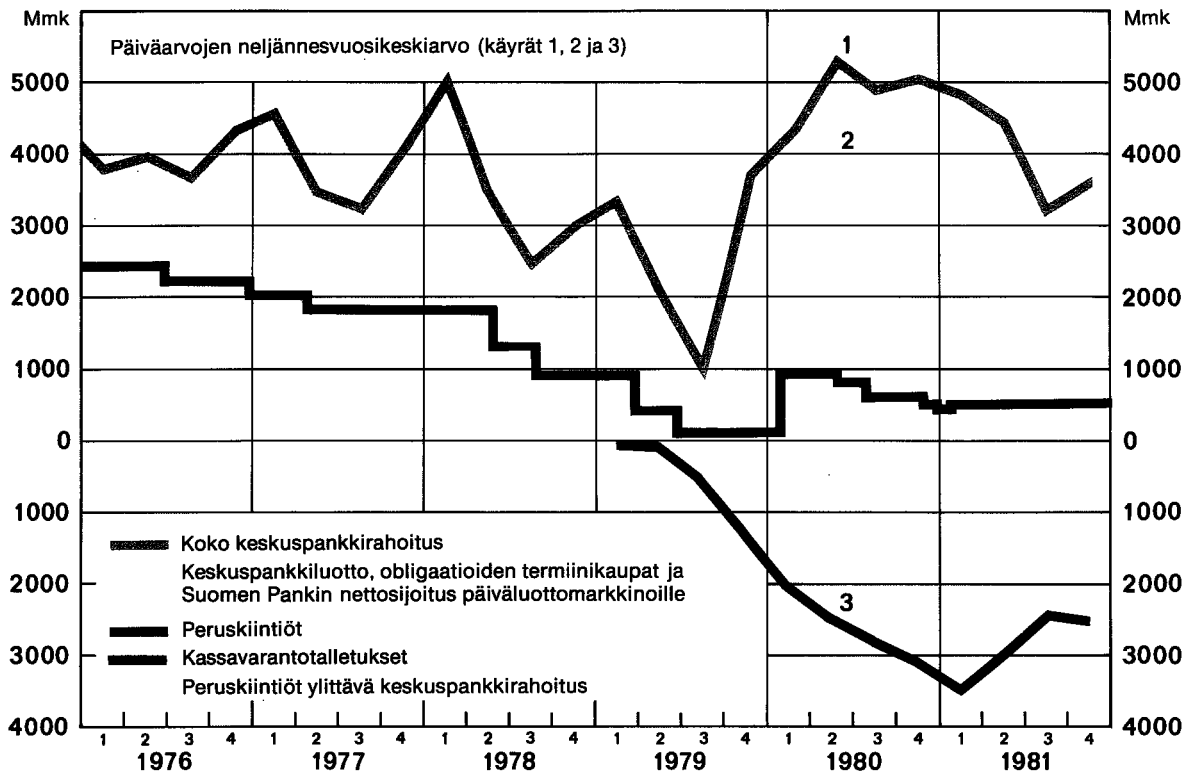
luottopolitiikasta. Rahalaitoksille annettiin samalla myös uudet pysyväisluonteiset henkilöluotto-ohjeet.

Rahapolitiikan kevennetty peruslinja pyrittiin säilyttämään loppuvuoden aikana. Tässä tarkoituksessa keskuspankkirahoituksen mitoitusta tarkistettiin alkusyksyllä ennen muuta sidotun valuuttavarannon kasvun aiheuttaman likviditeetin neutralisoimiseksi. Kevään aikana useassa vaiheessa alennettua päiväluottokorkoa korotettiin lievästi ja päiväluottoihin sovellettavaa lisäkorkoasteikkoa tiukennettiin. Joulukuun puolivälin tienoilla päiväluottokorkoa alennettiin väliaikaisesti.

Suomen Pankin pysyviä erityisrahoitusjärjestelyjä jatkettiin lähes entisin ehdoin. Rahoitusjärjestelyjen luottokanta kasvoi vuoden aikana noin neljänneksen. Lisäys johtui pääasiassa viennin kasvusta ja aiemmin päätetyistä investoinneista, jotka nyt toteutuivat. Kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen varauskanta kääntyi laskuun vuoden viimeisellä neljänneksellä investointitoiminnan hidastumisen vuoksi.

Tukeakseen osaltaan pyrkimyksiä alueellisten kehityserojen vähentämiseen Suomen Pankki päätti osallistua Kehitysaluerahaston, KERAn, rahoitukseen. Tästä pankki teki periaatepäätök-

Kuvio 9.

LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIRAOHITUS JA PANKKIEN KASSAVARANTOTALLETUKSET

sen elokuussa. Suomen Pankin rahoitusosuudella on tarkoitus alentaa KERAn toimintaan huonosti soveltuvan ulkomaisen rahoituksen osuutta.

Vuosina 1980–1981 suhdennepoliittisia erityistalletuksia¹ kertyi Suomen Pankkiin kaikkiaan noin 2 200 milj. markkaa. Näitä talletuksia nostettiin 1981 yhteensä noin 400 milj. markkaa suhdannevarausten purkamisen alettua. Loppuosa talletuksista purkautuu pääasiassa vuoden 1982 aikana.

¹ Investointi-, suhdanne- ja vientitalletukset sekä valtion suhdannerahastotalletukset.

Liikepankkien keskuspankkirahoitus

Rahapolitiikan keskeisinä välineinä olivat liikepankkien keskuspankkirahoituksen ehdot ja talletuspankkien kassavarantovelvoite. Pääosa keskuspankkirahoituksesta myönnettiin päiväluottoina. Päiväluottomarkkinoihin osallistuivat edelleen Suomen Pankin ohella keskuspankkiluottoon oikeutetut liikepankit ja Postipankki. Päiväluottomarkkinoilla noudatettiin koko vuoden ajan järjestelyä, jossa pankit määrätyn rajan ylittävästä päiväluotosta joutuivat maksamaan lisäkorkoa.

Joulukuussa 1980 tehdyn päätöksen mukaisesti tammikuun aikana sovellettiin tilapäisesti 10 % alennettuja liikepankkien keskuspankkiluoton kiintiöitä. Päiväluottojen lisäkorkorajat alenivat

vastaavasti. Helmikuun alusta kiintiöiden yhteismäärä palautui entisen suuruiseksi eli kuukausikeskiarvona 600 milj. markkaan (kuvio 9). Myös päiväluottojen lisäkorkorajat palautuivat ennalleen.

Kun pankkilakon uhka lisäsi liikepankkien keskuspankkirahoituksen käyttöä, korotettiin päiväluottojen lisäkorkorajoja huhtikuun ajaksi kiintiöiden viisin- ja kahdeksankertaisista määristä 10 ja 13 kertaa kiintiöiden suuruiseksi.

Syyskuun alusta tiukennettiin päiväluottojen lisäkorkoasteikkoa siten, että neljän prosentin lisäkoron raja alennettiin kunkin pankin kiintiön viisinkertaisesta määrästä nelinkertaiseen määrään ja kymmenen prosentin lisäkoron raja kahdeksankertaisesta seitsenkertaiseen.

Postipankille oli päivittäisten maksuvalmiusheilahtelujen varalle vuonna 1979 myönnetty oikeus 50 milj. markan määräiseen peruskorkoiseen shekkilililuottoon. Tämän luoton ehdot pidettiin vuoden aikana ennallaan. Postipankille myönnetty oikeus käyttää päiväluottoa pidettiin myös muuttamattomana eli 600 milj. markan suuruisena. Samoin pysytettiin keskuspankkiluoton käyttöoikeuden ja päiväluottojen lisäkorkorajojen pankkikohtainen jakauma ennallaan vuoden aikana.

LIIEKAPANKKIEN KESKUSPANKKI-LUOTTOKIINTIÖT 1981, MILJ. MK

	1.1.–31.1.	1.2.–
HOP	29.70	33.0
KOP	133.38	148.2
OKO	112.86	125.4
SKOP	137.70	153.0
SYP	122.58	136.2
ÄAB	3.78	4.2
Yhteensä	540.00	600.0

Päiväluottokorko, joka päiväluottojen lisäkorkojen takia ei enää kuvaa marginaalirahoituksen hintaa, pidettiin vuoden alussa 12.5 prosenttina, jossa se oli ollut vuoden 1980 keväästä lähtien (kuvio 10). Maaliskuun alussa päiväluottokorkoa alennettiin puoli prosenttiyksikköä 12.0 prosenttiin ja kuun puolivälin jälkeen edelleen 11.5 prosenttiin. Kun maaliskuun lopulla pankkilakon uhka lisäsi jyrkästi liikepankkien keskuspankkirahoitusta, Suomen Pankki siirtyi tilapäisesti järjestelyyn, jonka mukaan päiväluottokorko aleni keskuspankkirahoituksen kasvun myötä ja vastaavasti nousi keskuspankkirahoituksen määrän supistuessa. Pankkilakon uhan vaikutusten mentyä ohi siirryttiin jälleen kiinteään päiväluottokorkoon. Sen tasoksi asetettiin huhtikuun alkupuolella 11.0 %. Elokuun alussa päiväluottokorko korotettiin 11.5 prosenttiin, jossa se oli joulukuun puolivälin tienoille. Tällöin se väliaikaisesti alennettiin 11.0 prosenttiin.

Suomen Pankilla oli sijoituksia päiväluottomarkkinoilla koko vuoden ajan. Päiväluottojen kysyntä oli vuoden aikana keskimäärin 3 494 milj. markkaa ja päivätalletusten tarjonta 1 333 milj. markkaa. Päiväluottokorko oli keskimäärin 11.5 % ja luoton käyttäjien maksama korko korontasauksen jälkeen ilman lisäkorkoja keskimäärin 11.1 %.

Liikepankkien koko keskuspankkirahoituksestaan maksama keskimääräinen korko oli vuoden 1981 ensimmäisellä neljänneksellä noin 13 % eli suurin piirtein sama kuin edellisen vuoden jälkimmäisellä puoliskolla (kuvio 11 A). Rahapolitiikan linjan keventäminen keväällä 1981 ilmeni tämän koron alenemisena noin 11 prosenttiin. Keskimäärin koko vuonna liikepankit maksoivat keskuspankkirahoituksestaan nettomääräisesti 11.6 prosentin koron. Tähän sisältyvät keskuspankkiluotosta maksetut korot ja päiväluottomarkkinoiden käytön liikepankeille aiheuttamat nettokustannukset. Vastaava korko vuonna 1980 oli 12.4 %. Keskuspankkirahoituksen keskimääräisen koron ja peruskoron välinen ero supistui edellisen vuoden 3.2 prosenttiyksiköstä 2.4 pro-

LIKEPANKKIEN PÄIVÄLUOTTOJEN LISÄKORKOASTEIKKO 1981

	1.1.–31.1.	1.2.–31.3.	1.4.–30.4.	1.5.–31.8.	1.9.–
Päiväluottojen lisäkoron käyttöoikeus	5 x kiintiö	5 x kiintiö	10 x kiintiö	5 x kiintiö	4 x kiintiö
Lisäkoron käyttöoikeus, yhteensä, milj. mk	2 700.0	3 000.0	6 000.0	3 000.0	2 400.0
Käyttöoikeus 4 prosentin lisäkorolla, yhteensä, milj. mk	1 620.0	1 800.0	1 800.0	1 800.0	1 800.0
10 prosentin lisäkoron alkamis- raja, yhteensä, milj. mk	4 320.0	4 800.0	7 800.0	4 800.0	4 200.0

senttiyksikköön vuonna 1981. Keskuspankkirahoituksen määrä oli keskimäärin 4 088 milj. markkaa, joka oli 876 milj. markkaa vähemmän kuin vuonna 1980 (liitetaulukko 7).

Korkopolitiikka

Kotimainen korkotaso pidettiin vuoden aikana muuttamattomana. Pankkien soveltamat ottolainauskorot olivat vuoden 1981 aikana seuraavat:

	%
36 kuukauden palkkio- ja veronhuojennustalletukset ¹	9.75
24 kuukauden määräaikaistalletukset	9.00
Asuntosäästöpalkkiotalletukset ²	8.00
12 kuukauden määräaikaistalletukset	7.75
6 kuukauden määräaikaistalletukset	6.25
6 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	6.25
4–5 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	4.50
2–3 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	3.50
1 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	2.50
Säästötilit ja karttavat talletustilit	5.00
Käyttötilit ³	5.00
Shekki- ja postisiirtotilit ³	2.00

¹ Valtio hyvittää lisäksi palkkiotalletuksille 1.25 % vuodessa, minkä ohella tallettajalla on mahdollisuus voittaa säästöpalinto. Lakia sovelletaan talletuksiin, joiden ensimmäinen erä on talletettu viimeistään 31.3.1980. Veronhuojennustalletuksia ei ollut mahdollista tehdä enää vuoden 1980 alusta lukien.

² Korko muodostuu karttuvan talletustilin koron, rahalaitoksen maksaman 1.25 prosentin lisäkoron sekä valtion suorittaman 1.75 prosentin asuntosäästöpalkkion yhteismäärästä. Talletus tilille tapahtuu vähintään kahdeksana peräkkäisenä kalenterivuosiinajänneksenä.

³ Korko lasketaan kalenterikuukauden alimmalle saldolle.

Kassavarantotalletukset

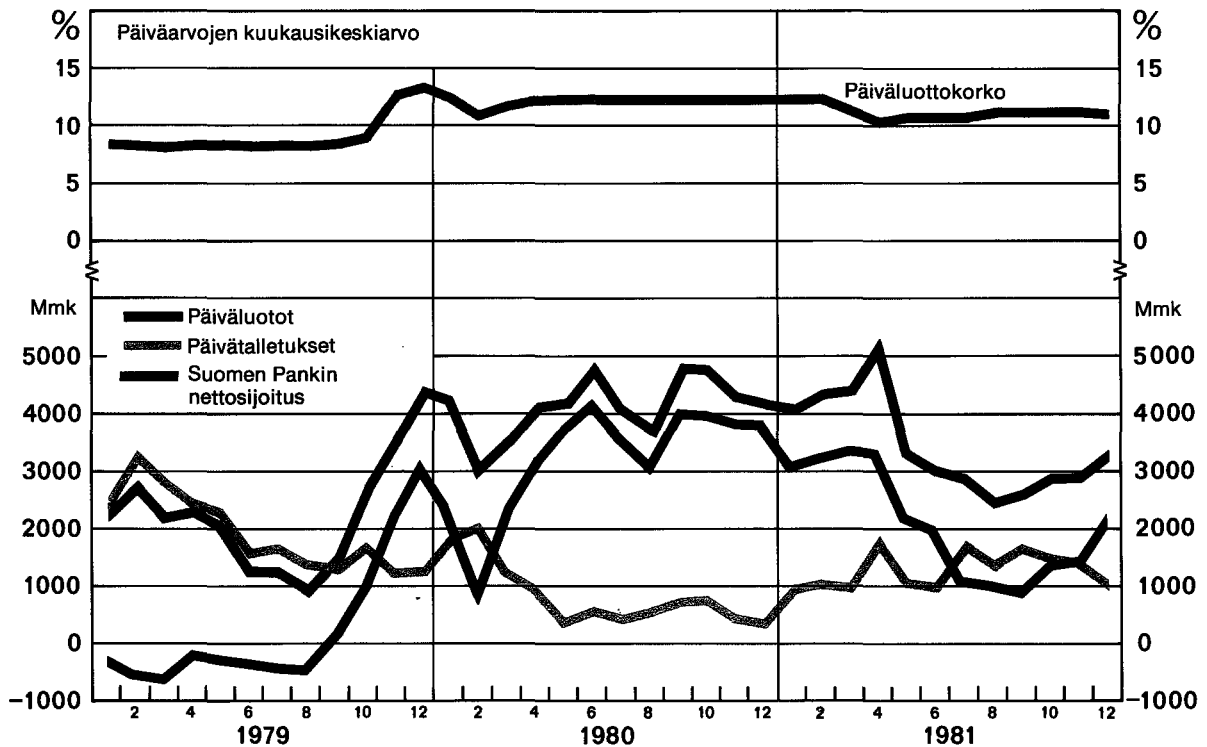
Kassavarantosopimukseen perustuva pankkien talletusvelvollisuus oli vuoden alkukuukausina 4.6 %. Sen jälkeen kun pankkilakon uhka oli väistynyt, Suomen Pankki päätti alentaa talletusvelvollisuuden taannehtivasti 4.0 prosenttiin maaliskuun lopun ottolainauskannasta. Samassa yhteydessä talletusvelvollisuus huhtikuun lopun ottolainauskannasta alennettiin 3.6 prosenttiin. Toukokuussa kassavarantovelvoite alennettiin 3.0 prosenttiin.

Kassavarantovelvoite pidettiin loppuvuoden ajan 3.0 prosenttina ottolainauksesta. Joulukuun lopussa kassavarantotalletuksia oli 2 492 milj. markkaa eli 825 milj. markkaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Kuvio 10.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄLUOTTOMARKKINAT

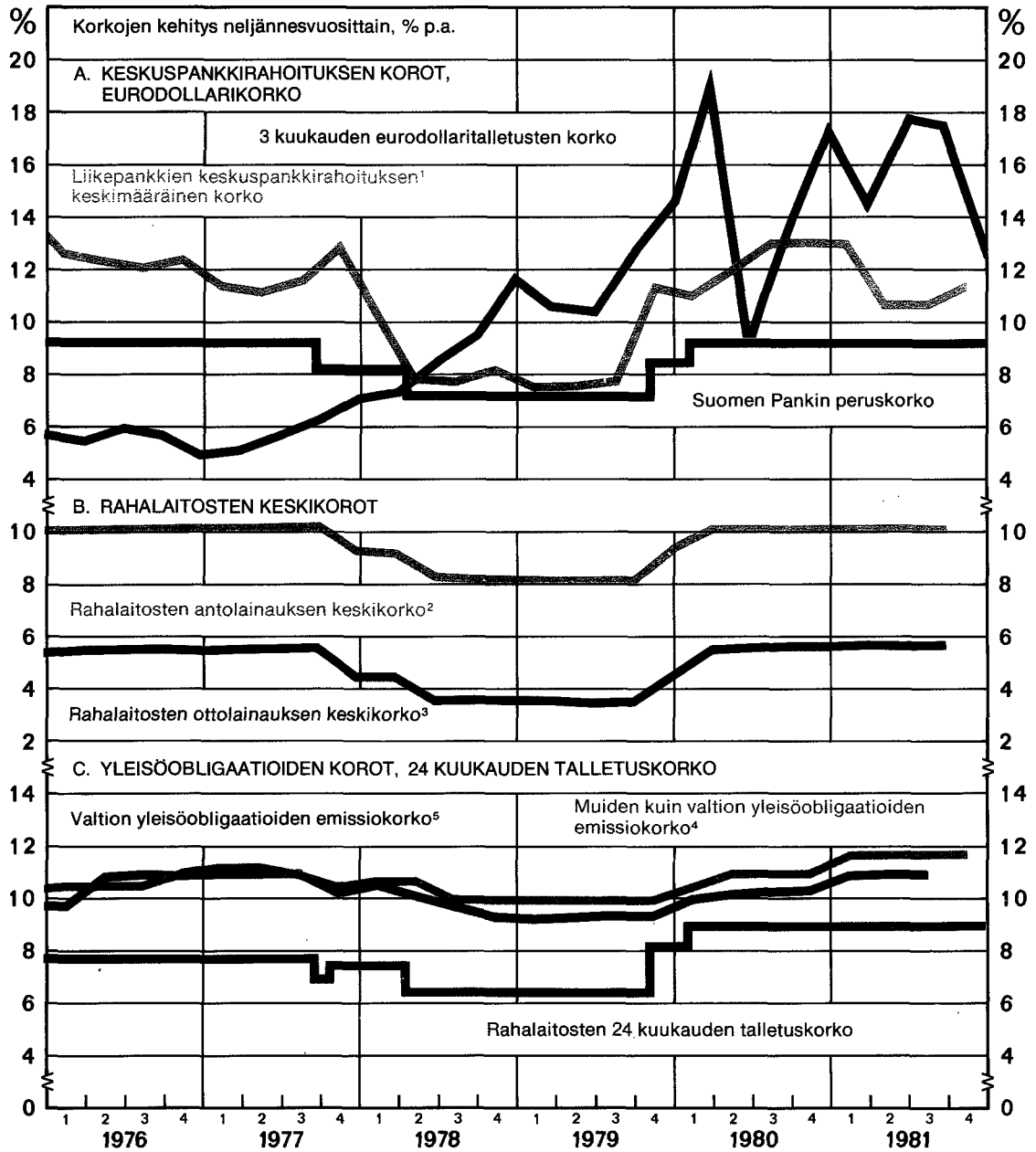

Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla korot laskivat jonkin verran alkuvuodesta mutta kohosivat kesällä edellisen vuoden lopulla vallinneelle tasolle. Loppuvuodesta korot jälleen alenivat. Eurodollarikoron kehitys ilmenee kuviosta 11 A.

Rahalaitosten antolainauksen keskikorko (kuvio 11 B) oli vuoden lopussa 10.19 %. Edellisen vuoden päättyessä se oli 10.18 %. Antolainauksen keskikoron kehitykseen vaikuttivat osaltaan Suomen Pankin antamat keskikoron järjestelmällistä alentamista koskevat ohjeet.

Rahalaitosten ottolainauksen keskikorko (kuvio 11 B) oli vuoden lopussa 5.73 % eli 0.03 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Anto- ja ottolainauksen välinen korkoero oli siten vuoden lopussa 4.46 prosenttiyksikköä. Vuoden 1980 lopussa se oli ollut 4.48 prosenttiyksikköä. Uusien yleisöbligaatiolainojen korot nousivat edelleen jonkin verran vuoden aikana (kuvio 11 C).

Kuvio 11.
KOROT

¹ Päiväarvoista laskettu keskiarvo.

² Lainoilla painotettu.

³ Talletuskannoilla painotettu.

⁴ Emittoinneilla painotettu.

⁵ Mynneillä painotettu.

RAHALAITOSTEN ANTO- JA OTTOLAINAUKSEN PAINOTETUT KESKIKOROT JA KORKOEROT
VUOSIEN 1980 JA 1981 LOPUSSA, %

	31.12.1980			31.12.1981		
	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero
Postipankki	9.83	4.73	5.10	9.83	4.74	5.09
Liikepankit	9.83	5.63	4.20	9.84	5.68	4.16
Säästöpankit	10.57	6.03	4.54	10.59	6.03	4.56
Osuuspankit	10.56	5.92	4.64	10.55	5.95	4.60
Rahalaitokset yhteensä	10.18	5.70	4.48	10.19	5.73	4.46

Luottopoliittiset ohjeet

Toukokuussa pankeille annettiin rahapolitiikan kevennetyn peruslinjan mukaiset uudet ohjeet lähiajan luottopoliitikasta. Samassa yhteydessä annettiin myös uudet pysyväisluonteiset henkilöluotto-ohjeet.

Luottopoliittisissa ohjeissa todettiin, että korkeasuhdanteen huippu oli ohitettu ja että taantuman lieventämiseksi Suomen Pankki oli keventänyt rahapolitiikan linjaa. Kuitenkin haluttiin välttää sellainen rahamarkkinoiden keveys, joka voisi vaarantaa inflaation hidastumisen.

Rahalaitosten edellytettiin ensisijaisesti huolehtivan luotonannossaan kannattavan investointi- ja tuotantotoiminnan rahoituksesta. Asuntojen hankinnan rahoitukseen erityisesti suurissa asutuskeskuksissa kehoitettiin suhtautumaan pidättyvästi. Ohjeiden mukaan rahalaitosten olisi luotonannossaan pyrittävä vaikuttamaan lisäksi siihen, että kuntien suunniteltujen investointien painopiste ajoittuu vuoteen 1982.

Uusilla henkilöluotto-ohjeilla määriteltiin henkilöluottojen myöntämisen vähimmäisedellytykset. Näissä ohjeissa määritellään entistä täsmällisemmin ja yksiselitteisemmin asuntoluottojen saannin edellytykset. Ohjeiden mukaan voi ensiasunnon rahoituksessa luoton määrä olla enintään kolme kertaa ja asunnon vaihdon rahoittamisessa enintään kaksi kertaa niin suuri kuin etukäteissäästämällä koottu omarahoitusosuus. Asunnon vaihdon rahoituksessa voi raha-

laitos harkintansa mukaan lukea omarahoitusosuuteen myös myytävän asunnon hankintaan myönnetyn luoton lyhennykset.

Järjestelmällistä etukäteissäästämistä edellytetään myös muissa suurehkoissa henkilöluotoissa. Näissä tapauksissa luotto saa olla enintään yhtä suuri kuin etukäteistalletuksina koottu omarahoitusosuus ja luottoaika enintään yhtä pitkä kuin etukäteissäästämiseen käytetty aika.

Suomen Pankki edellytti näiden ohjeiden noudattamista myös silloin, kun luottoa myönnetään rahalaitoksen asiakasyritysten ja -yhteisöjen henkilökuntaa koskevien sekä järjestöjen kanssa solmittujen henkilöluottosopimusten perusteella.

Obligaatiolainoja koskevat lausunnot

Vuoden 1981 aikana Suomen Pankki antoi valtioneuvostolle 30 yksityistä obliigaatiolainaa koskevaa lausuntoa. Jokaista lainaa puollettiin ja valtioneuvosto myönsi kullekin liikkeeseenlaskuluvan. Lainojen yhteinen nimellisarvo oli 1 316 milj. markkaa, joka oli 135 milj. markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Obligaatiolainoista oli 20 yksityisten kiinnitys- luottolaitosten, seitsemän teollisuus- ja voimayhtiöiden sekä yksi kehitysluottolaitoksen. Yksityisten kiinnitysluottolaitosten liikkeeseen laskevien lainojen nimellisarvo oli yhteensä 1 180 milj. markkaa. Tämä oli 118 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Teollisuuden ja voi-

mayhtiöiden lainojen yhteismäärä oli 25 milj. markkaa. Kiinnitys- ja kehitysluottolaitosten lainat oli tarkoitettu lähinnä elinkeinoelämän ja kuntien tuotannollisten investointien sekä asuntotuotannon rahoitukseen.

Yleisön merkittäviksi tarkoitettujen 10 yksityisen obligaatiolainan nimellisarvo oli yhteensä 483 milj. markkaa. Näistä lainoista yhdeksällä oli 11.75 prosentin kiinteä korko. Yksi oli vaihtuvakorkoinen ja sen korko oli 12.75 %. Lainojen yhteismäärä oli sama kuin edellisenä vuonna. Muiden kuin yleisön merkittäviksi tarkoitettujen lainojen nimellisarvo oli kaikkiaan 833 milj. markkaa ja niiden korko vaihteli 9.25 prosentista 11.50 prosenttiin lähinnä laina-ajan mukaan. Näistä lainoista osa oli vaihtuvakorkoisia.

Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset

Valtiolle myytyjä talletustodistuksia oli kertomusvuoden alussa liikkeessä 1 900 milj. markkaa. Talletustodistusten määrä oli suurimmillaan, 2 600 milj. markkaa, kevään aikana, mutta oli vuoden lopussa 1 600 milj. markkaa.

Julkisen sektorin määräaikaistalletukset Suomen Pankissa vähenivät vuoden aikana yhteensä 6 milj. markkaa. Lokakuun alusta 1980 lukien kerättyjen suhdannetalletusten kantamisen valtioneuvosto päätti lopettaa heinäkuun alusta lukien. Samalla päätettiin myös niiden palauttamisesta talletusvelvollisille tammi- ja huhtikuussa 1982. Suhdannetalletuksia oli vuoden lopussa 143 milj. markkaa. Valtion suhdannerahastotalletukset vähenivät vuoden aikana 112 milj. markkaa 433 milj. markkaan.

Yrityssektorin määräaikaistalletukset lisääntyivät vuoden aikana yhteensä 515 milj. markkaa. Pääomantuontitalletuksia ei vuoden lopussa ollut lainkaan. Valtioneuvosto päätti muuttuneen suhdannetilanteen vuoksi lopettaa helmikuussa ja huhtikuussa tekemillään päätöksillä vientitalletusten kantamisen, joka oli aloitettu kesäkuussa 1980. Lokakuun lopussa valtioneuvosto päätti li-

säksi aientaa vientitalletusten palauttamisen yrityksille. Vientitalletuksia palautettiin talletuskoroko mukaan luettuna yhteensä 219 milj. markkaa vuoden loppuun mennessä.

Toukokuussa valtioneuvosto päätti, että vuonna 1978 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöjakso alkaa lokakuun alusta 1981 ja päättyy vuoden 1982 loppuun mennessä. Vuonna 1979 päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset on käytettävä vuoden 1982 aikana ja vastaavasti vuonna 1980 ja ennen 1.4.1981 päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset 1.5.1982–30.4.1983. Joulukuussa valtioneuvosto muutti päätöstä siten, että 1979 ja 1980 sekä ennen 1.4.1981 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöjakso on yhdenmukainen eli tammikuun alusta 1982 huhtikuun loppuun 1983. Vuoden lopussa investointivaraukseen perustuvia investointitalletuksia oli 1 377 milj. markkaa. Niiden määrä kasvoi vuoden aikana 707 milj. markkaa.

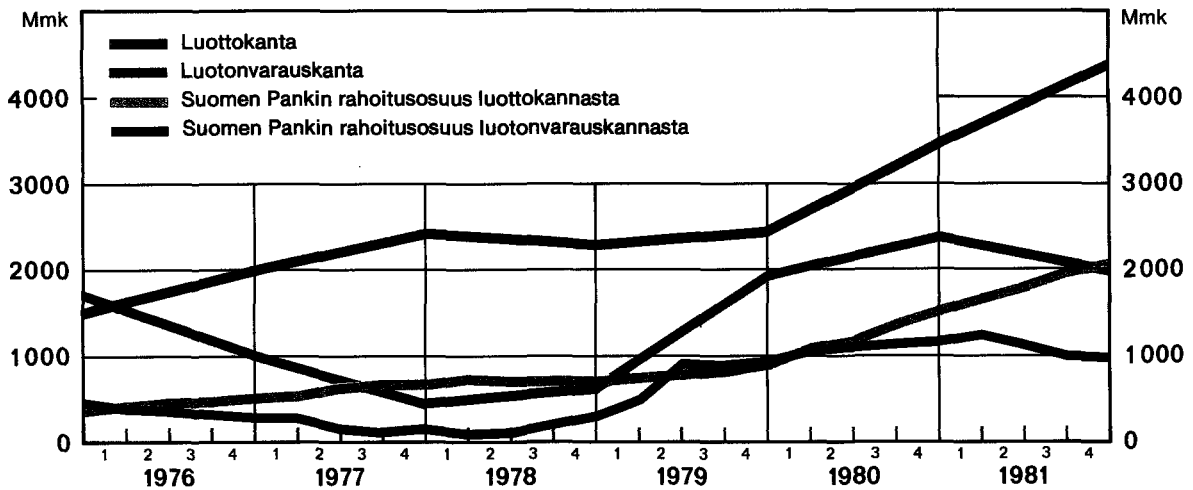
Erityisrahoitusjärjestelyt

Kotimaisten toimitusten (KTR-luotot), lyhytaikaisten vientiluottojen ja uusvientiluottojen rahoituksen ehtoihin tehtiin vuoden aikana eräitä pienehköjä muutoksia. Suomen Pankin osuus järjestelyjen luottokannasta oli vuoden lopussa yhteensä 3 901 milj. markkaa eli noin neljänneksen suurempi kuin vuotta aiemmin.

KTR-luotoilla rahoitetaan kotimaisen teollisuuden pääomatavaratoimituksia kotimaisille tilaajille. Rahoitusjärjestelyn tarkoituksena on turvata suomalaisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset rahoitukselliset kilpailuedellytykset kotimaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suomen Pankki, liikepankit ja Postipankki. KTR-luotosta peritään Suomen Pankin peruskorko, joka oli koko vuoden 9 ¼ %. Suomen Pankin osuus kauppahinnan luototettavasta osasta pidettiin ennallaan 50 prosenttina. Järjestelyn muihin ehtoihin tehtiin eräitä teknisluonteisia muutoksia ja markkamääräisiä tarkistuksia.

Kuvio 12.

KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS

Investointikysynnän hidastumisen vuoksi KTR-luottoja varattiin selvästi vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tehdyistä 1 554 milj. markan varauksista oli metsäteollisuuden koneiden osuus 49 %. Vuoden päättyessä luotonvarauksia oli voimassa 2 034 milj. markkaa. KTR-luottojen nostoihin investointiaktiiviteetin laantumisen ei vuoden aikana ehtinyt vaikuttaa. Luottoja nostettiin yhteensä 1 896 milj. markkaa eli 27 milj. markkaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuoden lopussa koko KTR-luottokanta oli 4 435 milj. markkaa, joka oli 925 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tästä Suomen Pankin rahoitusosuus oli 2 111 milj. markkaa.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan viennin yhteydessä ulkomaiselle ostajalle myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Rahoitusjärjestelyn ehdot pidettiin vuoden aikana ennallaan. Rahoituksesta yrityksiltä perittävä korko oli 8 ½ % enintään 12 kuukauden vientitoimituksissa ja 9 % yli 12 kuukauden vientitoimituksissa.

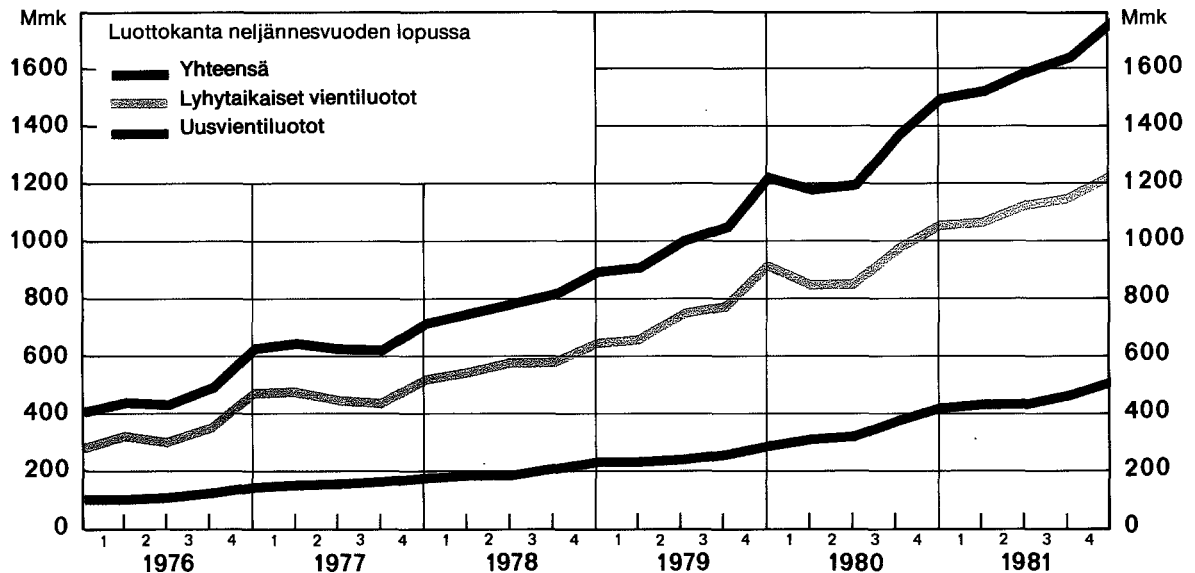
Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestelyn luottokanta rahoitusyhtiöille myönnetty vientifac-

toring-rahoitus mukaan luettuna kasvoi vuoden aikana 16 % ja oli vuoden lopussa 1 250 milj. markkaa. Vuoden lopussa koko luottokannasta oli metallituote- ja konepajateollisuuden osuus 46 %, metalliteollisuuden 13 % sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 8 %. Rahoitusta käytti vuoden lopussa 722 yritystä.

Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keski-suuren teollisuuden viennin kasvusta aiheutuvaa valmistuksenaikaisen käyttöpääoman tarvetta. Kesäkuun alussa nostettiin uusvientiluottoon oikeutettujen yritysten liikevaihtoraja 200 milj. markkaan ja uusvientiluoton yritysکوhtainen enimmäismäärä 5 milj. markkaan. Rahoittajapanikin uusvientiluotosta perimä korko oli 8 ½ %. Uusvientiluottojen luottokanta kasvoi vuoden aikana vajaat 20 % ja oli vuoden päättyessä 540 milj. markkaa. Metall- ja konepajateollisuuden osuus luottokannasta oli 26 %, tekstiili- ja vaateusteollisuuden 32 % ja turkistarhaukselle myönnetyn kausiluoton osuus 11 %. Uusvientiluottoasiakkaita oli vuoden päättyessä yhteensä 2 148, joista turkistarhaajia 1 395.

Kuvio 13.

UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS

VALUUTTAPOLITIikka

Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla

Kansainväliset valuuttamarkkinat olivat vuonna 1981 edelleen epävakaa ja tärkeimpien valuuttojen kurssit muuttuivat huomattavasti. Valuuttamarkkinoiden rauhattomuus johtui ennen kaikkea dollarin korkotason suurista muutoksista, poliittisista tekijöistä ja siitä, että taloudellisten ongelmien luonne tärkeimmissä teollisuusmaissa vaihteli suuresti.

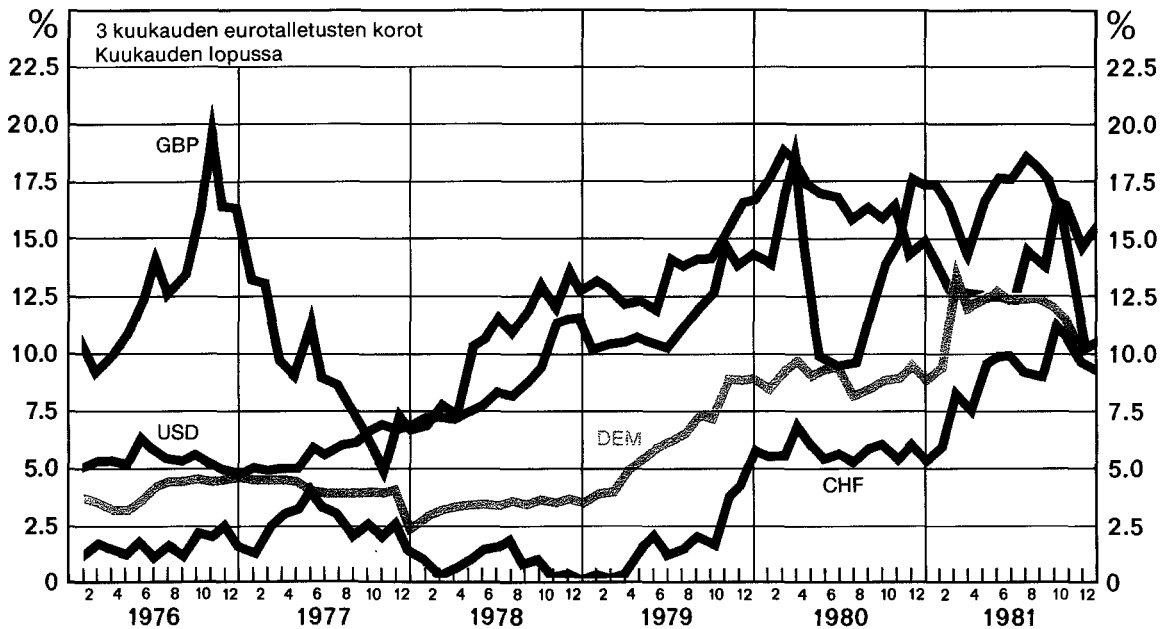
Yhdysvaltojen rahapolitiikka perustui edelleen rahamäärän kasvun säätelyyn ja sen johdosta dollarikorot heilahtelivat parin edellisen vuoden tapaan jyrkästi. Vuoden alussa yhdysvaltalaisen pankkien parhailta asiakkailtaan veloittama korko, ns. prime rate, oli 21.5 % mutta laski jo keväällä 17 prosenttiin. Melkein yhtä korkeaksi, 20.5 prosenttiin, korkotaso palasi kesällä ja aleni tämän jälkeen tasaisesti vuoden loppua kohti alle 16 prosenttiin. Euromarkkinoilla dollarin korko seurasi pääpiirteissään Yhdysvaltojen kotimaisen korkotason kehitystä. Myös muiden va-

luottojen korot muuttuivat euromarkkinoilla huomattavasti edellisvuotista enemmän (kuvio 14).

Korkoerojen muutokset erityisesti Yhdysvaltojen ja Saksan liittotasavallan välillä säätelivät valuuttojen kurssikehitystä selvästi syksyyn saakka. Koska Yhdysvaltojen korkotaso nousi suhteessa useiden muiden maiden korkotasoon, dollarin kurssi kohosi muihin valuuttoihin nähden. Vuoden alkupuolella dollaria tukivat lisäksi myönteiset odotukset Yhdysvaltojen uuden hallituksen talouspolitiikan vaikutuksista. Vuoden loppua kohti odotukset kuitenkin muuttuivat varovaisemmiksi, mikä osaltaan aiheutti dollari-kurssin laskun. Elokuusta lähtien dollarikorot alenivat nopeasti. Dollarin kurssia tukivat mm. odotukset korkojen uudesta noususta.

Epäedullisen korkoeron vuoksi Saksan marka heikkeni dollariin nähden koko alkuvuoden. Loppukesästä lähtien Saksan marka kuitenkin vahvistui mm. Liittotasavallan myönteiseksi kääntyneen vaihtotasekehityksen johdosta. Myös Sveitsin frangi ja Japanin jeni heikkenivät dollariin nähden vuoden alkupuoliskolla mutta vahvis-

Kuvio 14.
EUROTALLETUSTEN KOROT

tuivat elokuusta lähtien huomattavasti enemmän kuin muut valuutat. Sveitsin frangin vahvuus johtui mm. maan suhteellisen korkeasta korkotasosta. Japanin jeniä taas tuki suotuisa vaihtotasekehitys. Englannin puntaa heikensivät sen sijaan epäilyt harjoitetun talouspolitiikan tehokkuudesta, joskin korkeana pysynyt punnan korkotaso nosti sen kurssia vuoden lopussa. Ruotsin kruunu devalvoitiin 10 % syyskuun 14. päivänä.

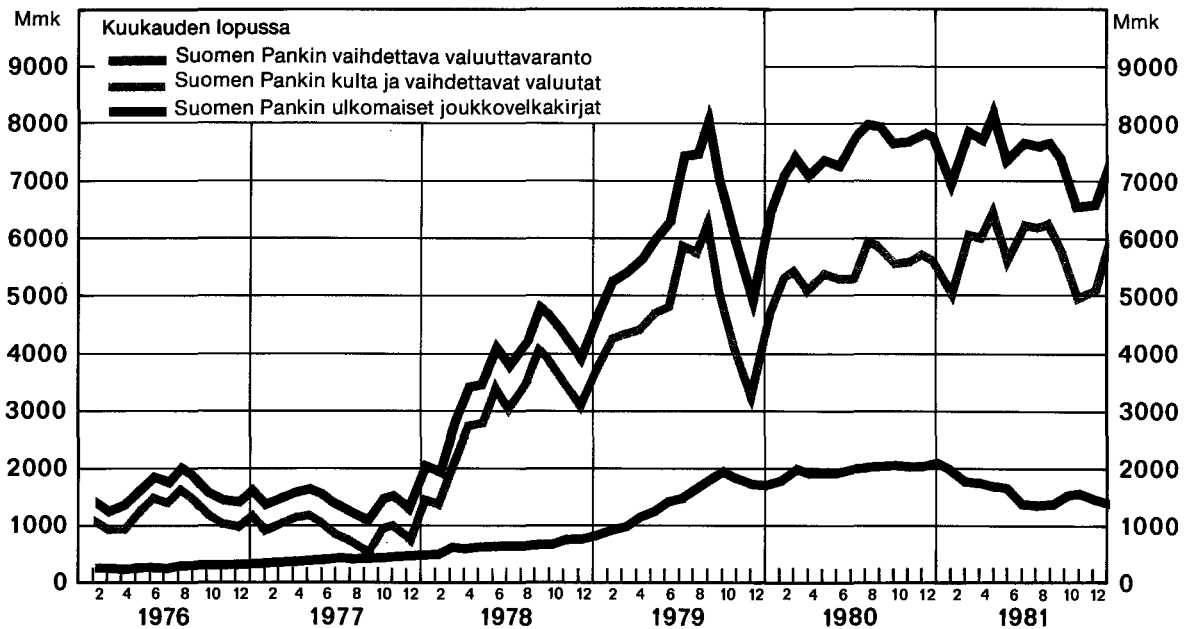
Euroopan valuuttajärjestelmässä (EMS) Ranskan frangin heikkeneminen yhdessä Saksan markan vahvistumisen kanssa johti lokakuussa sisäisen kurssirakenteen tarkistukseen. Saksan markka ja Hollannin floriini revalvoitiin 5.5 % suhteessa Tanskan kruunuun, Belgian ja Luxemburgin frangiin sekä Irlannin puntaan. Ranskan frangi ja Italian liira devalvoitiin näihin valuuttoihin nähden 3 %.

Kullan hinnan lasku jatkui kansainvälisillä markkinoilla. Kun hinta vielä edellisen vuoden lopussa

oli 588 dollaria unssilta, oli se vuoden 1981 päättyessä enää 400 dollaria.

Tärkeimmän lainavaluutan, Yhdysvaltain dollarin, korkeasta korkotasosta huolimatta lainaustoiminta kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla lisääntyi vuonna 1981 merkittävästi edellisvuotisesta. Euroluottojen ja ulkomaisten obligaatioemissioiden yhteismäärä nousi arviolta runsaaseen 180 mrd. dollariin, kun se vuotta aiemmin oli noin 120 mrd. dollaria. Kasvu johtui OPEC-maiden vaihtotaseen ylijäämästä aiheutuneiden rahoitusvirtojen lisäksi siitä, että eurokorot olivat Yhdysvaltojen ja Kanadan korkeaa korkotasoa alemmat, sekä hyvistä luotonsaantimahdollisuuksista, jotka houkuttelivat näiden maiden lainanottajia euromarkkinoille. Öljyä tuovien kehitysmaiden luotonotto kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta lisääntyi, kun taas Yhdysvaltoja ja Kanadaa lukuun ottamatta teollisuusmaiden luotonotto hieman väheni. Sosialististen maiden luotonotto puolestaan pysytteli edellisvuoden tapaan melko vähäisenä.

Kuvio 15.
VAIHDETTAVA VALUUTTAVARANTO

Alkuvuoden korkeat dollarikorot hillitsivät lainaustoimintaa obligaatiomarkkinoilla niin Yhdysvalloissa kuin euromarkkinoillakin. Euromarkkinoilla lainaustoiminta lisääntyi puolestaan nopeasti amerikkalaisten lainanottajien hyväksytyä vallitsevan korkotason. Vuoden lopulla myös Yhdysvaltojen obligaatiomarkkinat elpyivät korkojen alettua selvästi laskea. Muilla tärkeillä pääomamarkkinoilla ulkomaisten obligaatioemissioiden määrä pysyi suunnilleen muuttumattomana lukuun ottamatta Saksan liittotasavaltaa, jossa se väheni selvästi edellisvuotisesta, ja Japania, jossa se kasvoi yli kaksinkertaiseksi. Kaikkiaan noin 50 mrd. dollariin kohonneista ulkomaisista obligaatioemissioista oli euro-obligaatioita arviolta runsaat 30 mrd. dollaria.

Vaihtuvakorkoiset euroluotot kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden suurimpana lainaryhmänä tulivat entistä merkittävämmiksi ja pysyivät varsinkin eri maiden julkista sektoria edustavien lainanottajien tärkeänä ulkomaisena rahoituslähteenä. Lainaehdot eivät vuoden aikana sanotta-

vasti muuttuneet. Hyville lainanottajille ehdot pysyivät edelleen edullisina, kun taas vähemmän luottokelpoisten lainanottajien kustannukset nousivat. Korkea korkotaso vaikeuttanee eräiden suuresti velkaantuneiden maiden rahoitusmahdollisuuksia lähivuosina ja pakottanee neuvotteluihin näiden maiden luottojen uudelleenjärjestelyistä.

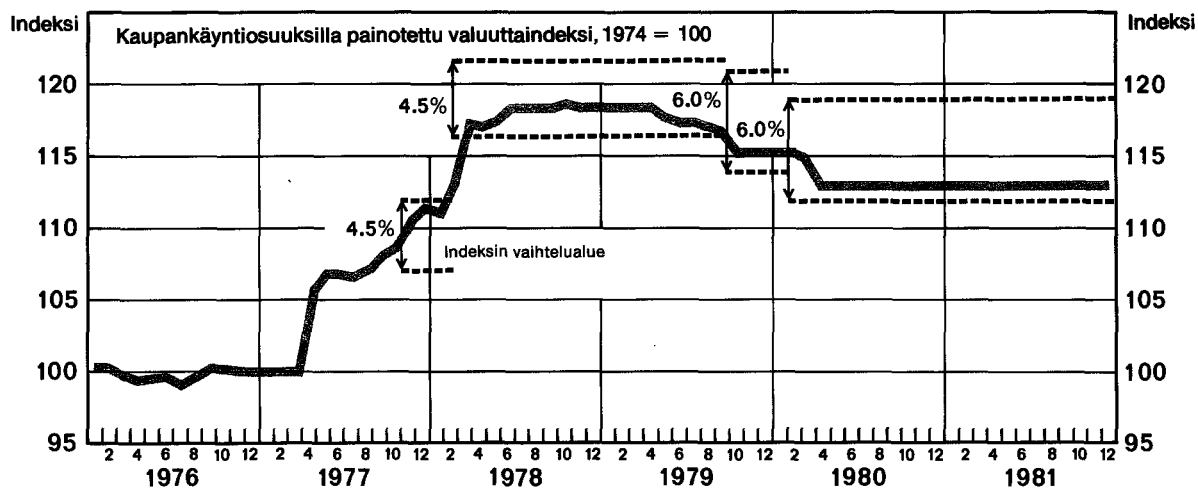
Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat

Kotimaiset valuuttamarkkinat olivat vuoden aikana vakaat vaikkakin ajoittain vilkkaat. Suomen Pankin koko valuuttavaranto kasvoi vaihdettavan valuuttavarannon vähäisestä laskusta huolimatta. Kuukauden lopun vaihdettava valuuttavaranto oli pienimmillään marraskuussa, 6 653 milj. markkaa, ja suurimmillaan huhtikuussa, 8 399 milj. markkaa (kuvio 15). Suomen Pankin sidottujen valuuttojen määrä kasvoi vuoden aikana voimakkaasti, mikä johtui Suomen Neuvostoliiton kaupan ylijäämästä.

Kuvio 16.

SUOMEN PANKIN VALUUTTAİNDEKSI

Valuuttaindeksin kuukausikeskiarvo pidettiin koko vuoden pisteluvussa 113.1, johon Suomen Pankin johtokunta päätti sen asettaa maaliskuussa 1980 (kuvio 16). Valuuttaindeksin vaihtelualueen rajoina olivat edelleen pisteluvut 112.0 ja 119.0. Ruotsin kruunun devalvointi syyskuussa enempää kuin Euroopan valuuttajärjestelmän kurssirakenteen korjaukset lokakuussa ei aiheuttanut paineita kotimaisilla valuuttamarkkinoilla.

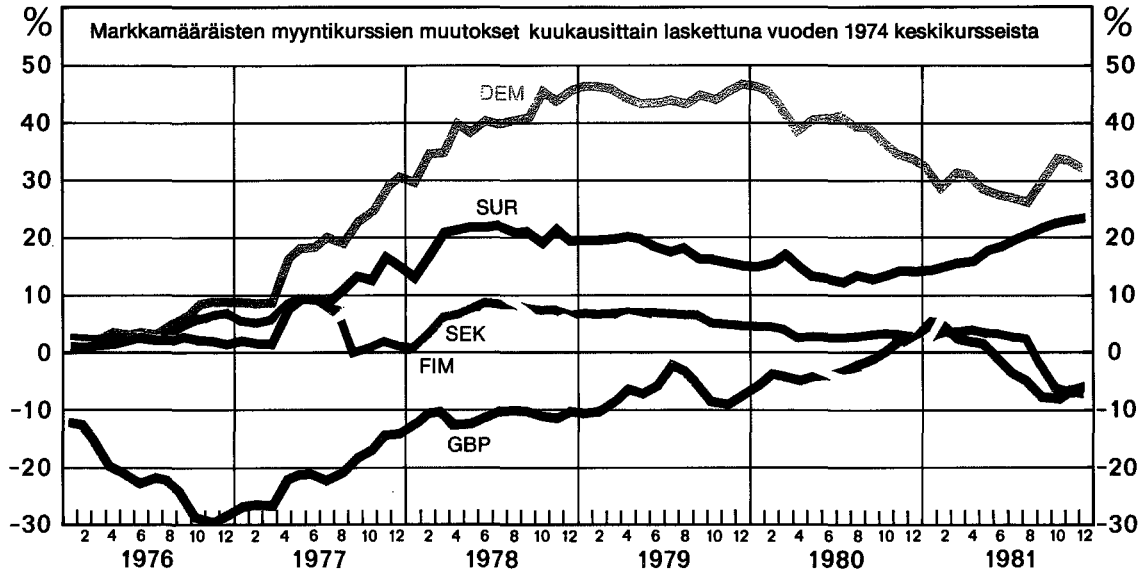
Suomen Pankin noteeraamien valuuttojen markkaurssien muutokset johtuivat yksinomaan kansainvälisen kurssirakenteen muutoksista. Edellisen vuoden lopun myyntikurssiin verrattuna dollarin markkaurssi oli vuoden 1981 lopussa vahvistunut 13.4 % ja ruplan markkaurssi 8.8 %. Ruotsin kruunun markkaurssi puolestaan heikentyi 10.3 %, Englannin punnan 9.2 % ja Saksan markan 1.1 % (kuvio 17). Lokakuussa Suomen Pankki muutti ruplan noteerausmenettelyä

aiempaa joustavammaksi. Tämä on tasoittanut ruplan markkaurssin kehitystä.

Vuoden 1981 aikana Suomen Pankki ei osallistunut vaihdettavina valuuttoina käytyihin termiinkauppoihin. Suomen Pankki sovelsi edelleen valuuttapankeille asettamia pankkikohtaisia kokonaisvaluuttapositionarajoja, joissa pankkien avista- ja termiiniposition yhteissumman tulee päivittäin pysyä. Termiinimarkkinat olivat pääosiltaan vakaat ja ajoittain varsin vilkkaat. Vuoden loppua kohti termiinikurssit lähestyivät Suomen markan ja Yhdysvaltain dollarin korkosuhteen edellyttämää tasoa ja valuuttapankkien nettoterminisaatatavat vähenivät. Syyskuun alusta laajennettiin terminointioikeus koskemaan myös pankkien myöntämiä kotimaisia valuuttamääräisiä luottoja. Ruplastermiinien käyttö Neuvostoliiton kaupassa kasvoi kertomusvuoden aikana merkittävästi. Suomen Pankilla oli vuoden lopussa ruplamääräisiä termiinisaatavia 439 milj. ruplaa ja velkoja 15 milj. ruplaa.

Kuvio 17.

TÄRKEIMPIEN VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSET

Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto oli vuoden lopussa 7 458 milj. markkaa eli 340 milj. markkaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Kultavaranto lisääntyi 309 milj. markkaa kultaostojen takia. Vaihdettavat valuutat vähenivät nettomääräisesti 178 milj. markkaa 3 645 milj. markkaan ja ulkomaiset joukkovelkakirjat 720 milj. markkaa 1 405 milj. markkaan. Suomen Pankin sidottujen valuuttojen kokonaissaldo muuttui 757 milj. markan velasta 1 909 milj. markan saatavaksi (liitetaulukko 3).

Kansainväliseltä valuuttarahastolta 1975 ja 1976 nostettuja öljyluottoja kuoletettiin vuoden aikana 72 milj. markkaa. Niitä oli siten vuoden lopussa käytössä 265 milj. markkaa.

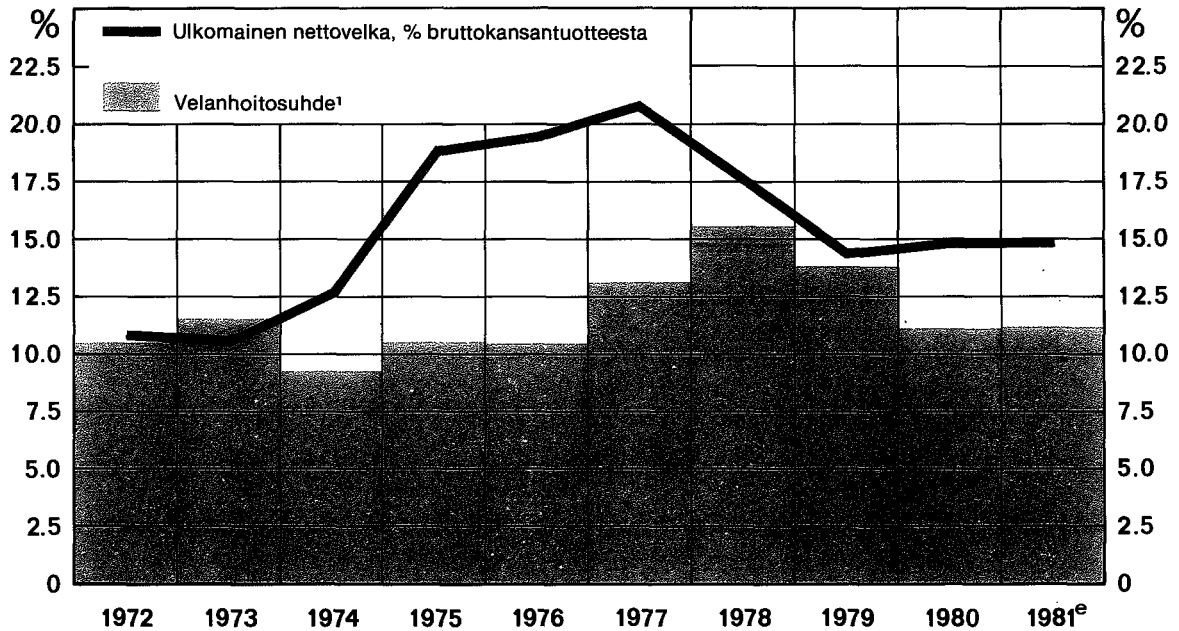
Vuoden 1981 päättyessä Suomen Pankilla oli ulkomaisten pankkien kanssa valmiiksi neuvoteltuja, valuuttavarannon tukemiseen tarvittaessa käytettävissä olevia luottovarauksia yhteensä 1 500 milj. Yhdysvaltain dollaria. Luottovarausten

määrä nousi vuoden aikana 150 milj. Yhdysvaltain dollaria. Vuoden aikana luottovarauksien käyttöön ei jouduttu turvautumaan.

Pitkäaikaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka

Pitkäaikaista pääomaa tuotiin 1981 huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Alkukuukausina koko pääomantuonti tosin oli melko vähäistä. Valtio oli tuolloin suurin pääoman nettotuotoja. Pääomantuontia hillitsivät aluksi korkeat ulkomaiset korot, valuuttakurssien heilahtelut, kotimaisten rahamarkkinoiden hallittu keveys ja yritysten tulokehitys. Kesäkuukausina pääomantuonti vilkastui lähinnä eurodollarikoron laskun vaikutuksesta. Vuoden viimeisinä kuukausina yleinen ulkomaisen korkotason lasku yhdessä kotimaisen keskuspankkirahoituksen kustannusten kohoamisen kanssa joudutti pääomantuontia.

Kuvio 18.
VELKAANTUMISKEHITYS

¹ Pitkäaikaisen ulkomaisen bruttovelan hoitomenot (kuoletukset + korot), % vaihtotaseen tuloista. Hoitomenoihin ei sisälly Suomen Pankin varanto- ja öjjiuottojen kuoletuksia.

e = ennakkotietoja

Valtio toi ulkomaista pääomaa huomattavasti enemmän kuin edellisellä vuonna. Valtion nostot jakautuivat suhteellisen tasaisesti koko vuodelle, joskin suurimmat nostot ajoittuivat marraskuulle. Yritysten pitkäaikaisen pääoman tuonnilla rahoitettiin pääasiassa paperiteollisuuden sekä kemian ja metalliteollisuuden investointeja.

Suomen ulkomainen nettovelka kasvoi ennakkotietojen mukaan vuoden aikana 4.3 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 32.3 mrd. markkaa. Pitkäaikainen nettovelka lisääntyi 4.3 mrd. markkaa, kun taas lyhytaikaisen nettovelan määrä ei sennottavasti muuttunut. Pitkäaikaisen nettovelan kasvuun vaikuttivat ensisijaisesti ulkomailta nostetut uudet rahoituslainat. Yritysten tuontivelka kasvoi, mutta kun valuuttapankkien lyhytaikaiset ulkomaiset saatavat lisääntyivät, lyhytaikaisen ulkomaisen velan nettokasvu jäi kohtuulliseksi.

Ulkomaisen nettovelan osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta pysyi entisellä tasolla ja oli vuoden lopussa 15.0 % (kuvio 18). Suomen luottokelpoisuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla säilyi edelleen hyvänä.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen bruttovelka kasvoi 6.0 mrd. markkaa 42.6 mrd. markkaan (liitetaulukko 15). Valuuttakurssimuutosten johdosta velka lisääntyi 2.7 mrd. markkaa. Valtion nettopääomantuonti kasvoi 2.1 mrd. markkaan. Yritykset ja rahoituslaitokset toivat pääomaa nettomääräisesti vain 1.6 mrd. markkaa. Pitkäaikaisesta bruttovelasta oli vuoden lopussa Yhdysvaltain dollareina 45 %, Saksan markkoina 11 %, Sveitsin frangeina 11 % ja Japanin jeneinä 7 %. Loppuosa jakautui noin 20 valuutan kesken. Luottojen keskimääräinen maksuaika oli 5.3 vuotta.

Pitkäaikaista ulkomaista pääomaa nostettiin noin puolitoista kertaa niin paljon kuin edellisenä vuonna eli 8.7 mrd. markkaa. Tästä suomalaiset obligaatioemissiot ulkomailla olivat 2.3 mrd. markkaa. Ulkomailta nostettiin seuraavat 10 suomalaista obligaatiolainaa:

Suomen valtio	100 milj. DEM
Suomen valtio	20 mrd. JPY
Suomen valtio	50 milj. GBP
Suomen valtio	100 milj. USD
Suomen valtio	100 milj. DEM
Suomen Vientiluotto Oy	15 milj. GBP
Suomen Vientiluotto Oy	50 milj. USD
Teollistamisrahasto Oy	5 mrd. JPY
Suomen Teollisuuspankki Oy	50 milj. CHF
Enso-Gutzeit Oy	60 milj. NLG

Pitkäaikaisia tuontiluottoja nostettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna eli 0.9 mrd. markkaa.

Pitkäaikaista bruttovelkaa kuoletettiin 4.9 mrd. markkaa eli jonkin verran enemmän kuin 1980. Kuoletuksista oli ennenaikaisia takaisinmaksuja 1.0 mrd. markkaa. Korkomenot kasvoivat viidenneksen ja olivat 3.9 mrd. markkaa. Rahoituslainojen painotettu keskiporkko nousi noin 11 prosenttiin. Edellisenä vuonna se oli ollut 9.6 %.

Ulkomaisten yritysten suorat sijoitukset Suomeen kasvoivat nettomääräisesti 75 milj. markkaa eli jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden päättyessä Suomessa toimi 958 sellaista yritystä, joissa ulkomaisen omistuksen osuus oli yli 20 %.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen bruttosaatava kasvoi 21 % ja oli vuoden lopussa 9.4 mrd. markkaa. Noin puolet saatavakannasta oli vientiluottoja, joiden nettolisäys vuoden aikana oli 0.5 mrd. markkaa. Rahoituslainasaatavat kasvoivat jonkin verran ja olivat vuoden päättyessä 0.4 mrd. markkaa. Kehitysluottosaatavien väheneminen pysähtyi, ja niiden kanta vuoden päättyessä oli 88 milj. markkaa.

Suomalaisten yritysten suorat sijoitukset ulkomaille kasvoivat nettomääräisesti 599 milj. markkaa eli jonkin verran enemmän kuin edellisenä

vuonna. Vuoden päättyessä ulkomailla oli 1 095 sellaista yritystä, joissa suomalaisen omistuksen osuus oli yli 20 %.

Suomen Pankki päätti myöntää Citibank N.A:lle pääomantuontiluvan valtioneuvoston hyväksytyä sen hakemuksen perustaa tytäryhtiö Suomeen. Vuoden loppuun mennessä Suomen Pankille oli jätetty lisäksi kaksi muuta ulkomaisen tytäryhtiön pääomantuontilupaa koskevaa hakemusta.

Lyhytaikaiset pääomanliikkeet

Vuoden ensimmäisinä kuukausina lyhytaikaisen pääoman nettotuonti jäi ennustettua pienemmäksi. Tähän vaikuttivat korkeat korot sekä tuonnin hitaasta kasvusta ja viennin vilkkaudesta johtunut kauppataseen ylijäämä. Alkukuukausina pankkien lyhytaikaista ulkomaista velkaa ylläpitivät lähinnä valuuttatermiinisatavien kattamiseksi otetut valuuttatalletukset. Loppuvuodesta pankkien nettovelka alkoi supistua, kun ulkomaankaupan kasvu hidastui ja kotimaiset rahoitusmahdollisuudet paranivat.

Toimitusluottolina lyhytaikaista pääomaa tuotiin nettomääräisesti yhteensä 0.9 mrd. markkaa. Pankkien tuomasta lyhytaikaisesta pääomasta, 1.4 mrd. markasta, käytettiin 0.8 mrd. markkaa vientisaatavien jälleenrahoittamiseen.

Kahdenkeskiset maksujärjestelyt

Suomella oli vuoden 1981 lopussa clearingmaksusopimukset Neuvostoliiton, Bulgarian, Romanian, Saksan demokraattisen tasavallan, Kiinan ja Unkarin kanssa. Clearingmaksusopimukset Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa ovat yhä muodollisesti voimassa, mutta käytännössä on jatkettu kokeilua, jonka mukaan maksuissa käytetään vaihdettavia Yhdysvaltain dollareita.

Suomen ja Romanian välillä allekirjoitettiin 30.10.1981 uusi pitkäaikainen kauppasopimus, jonka mukaan clearingmaksusopimus lopetettiin ja maiden välisessä maksuliikkeessä siirryttiin

käyttämään vaihdettavia valuuttoja vuoden 1982 alusta.

Suomen ja Bulgarian välillä allekirjoitettiin 19.8.1981 uusi maksusopimus, joka tuli voimaan vuoden 1982 alusta. Asiakirjassa sovittiin luottorajan korottamisesta 3 milj. Yhdysvaltain dollariin sekä luottorajan ylittävän velan automaattisesta tasoitusmenettelystä. Jos velkasaldo ylittää vuoden vaihteessa luottorajan, ylittävä osuus maksetaan vaihdettavina Yhdysvaltain dollareina.

Vuoden 1981 aikana korotettiin Suomen ja Neuvostoliiton välisen clearingtilin luottoraja 150 milj.

ruplaan sekä Suomen ja Kiinan välisen clearingtilin luottoraja 20 milj. markkaan.

Vuoden 1981 alussa Suomen ja Neuvostoliiton välinen clearingtili osoitti Suomen velkaa, joka kuitenkin vuoden aikana muuttui Suomen huomattavaksi saatavaksi. Tämä johtui Suomen viennin nopeasta kasvusta. Vuonna 1981 Suomen vienti Neuvostoliittoon kasvoi 60 %. Suomen ja Kiinan välinen clearingtili on samoin osoittanut Suomen suhteellisen suurta saatavaa. Muiden maiden kanssa clearingtilien kehitys on ollut melko tasapainoista.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase kertomusvuoden sekä kahden sitä edeltäneen vuoden lopussa on esitetty liitetaulukossa 1. Tase laaditaan ja julkaistaan ohjesäännön mukaan neljä kertaa kuukaudessa. Kuukausien lopun taseet vuodelta 1981 on esitetty liitetaulukossa 2. Pankin tuloslaskelma vuodelta 1981 sekä kahdelta edelliseltä vuodelta on liitetaulukossa 4. Suomen Pankin taseen keskeisten erien kehitys vuonna 1981 ilmenee kuviosta 19.

ULKOMAAT

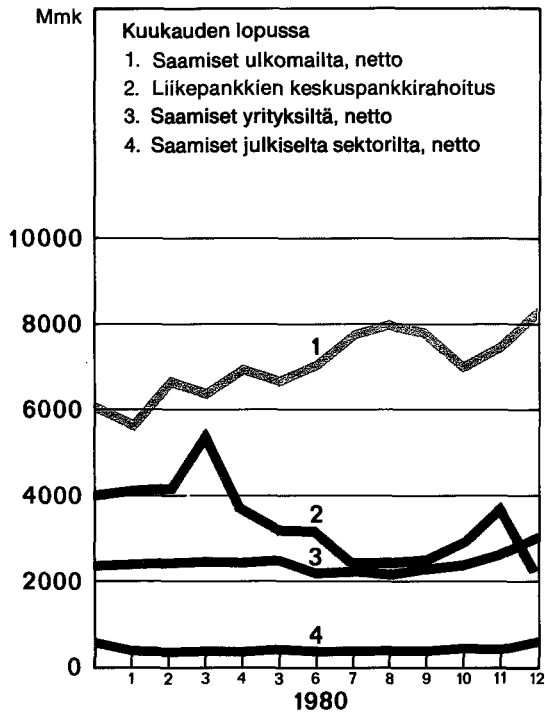
Suomen Pankin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat vuoden aikana 2 225 milj. markkaa 8 376 milj. markkaan. Vuoden alusta elokuun loppuun ulkomaiset nettosaamiset lisääntyivät verraten tasaisesti. Loka – marraskuussa ne supistuivat, mutta kääntyivät uudelleen nousuun joulukuussa.

Vaihdettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta, erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa, ulkomaiset joukkovelkakirjat sekä vaihdettavat valuuttasaamiset vähennettynä vaihdettavilla valuuttaveloilla, supistui vuoden aikana 340 milj. markkaa 7 458 milj. markkaan. Varannon rakenne muuttui siten, että kullan osuus kasvoi 309 milj. markkaa

ULKOMAISET TILIT, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
Kulta	1 073	1 382	+ 309
Erityiset nosto-oikeudet	397	632	+ 235
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	380	394	+ 14
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	2 125	1 405	- 720
Vaihdettavat valuutat	3 841	3 686	- 155
Sidotut valuutat	208	1 964	+1 756
Kulta- ja valuuttasaamiset	8 024	9 463	+1 439
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 540	1 606	+ 66
Muut ulkomaiset saamiset	1 540	1 606	+ 66
Ulkomaiset saamiset yhteensä	9 564	11 069	+1 505
Vaihdettavat tilit	18	41	+ 23
Sidotut tilit	965	55	- 910
Valuuttavelat	983	96	- 887
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 864	1 871	+ 7
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	566	726	+ 160
Muut ulkomaiset velat	2 430	2 597	+ 167
Ulkomaiset velat yhteensä	3 413	2 693	- 720
Ulkomaiset nettosaamiset	6 151	8 376	+2 225

Kuvio 19.
SUOMEN PANKIN TASE
SAAMISET

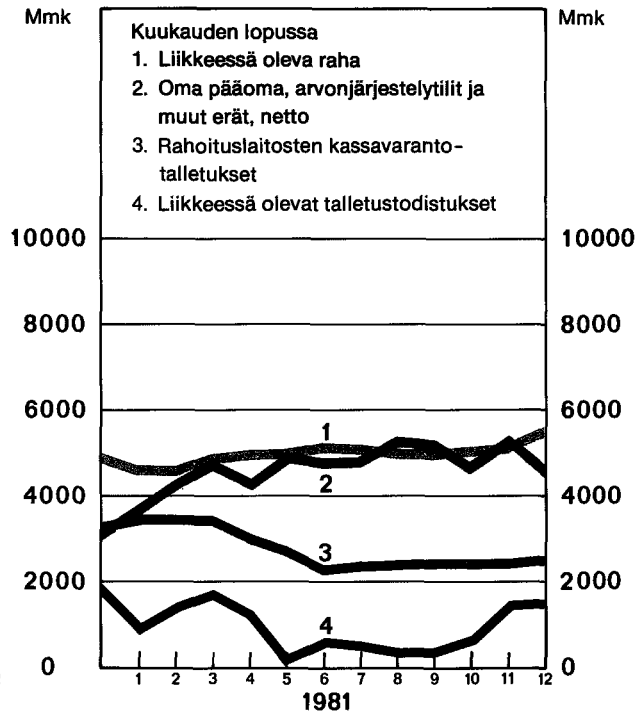

kultaostojen takia ja erityisten nosto-oikeuksien määrä lisääntyi 235 milj. markkaa nosto-oikeuksien lisäosoitusten vuoksi. Sen sijaan ulkomaisen joukkovelkakirjojen määrä väheni 720 milj. markkaa ja valuuttojen määrä 155 milj. markkaa.

Sidottu valuuttavaranto, joka lasketaan sidottujen valuuttasaamisten ja sidottujen valuuttavelkojen erotuksena, kasvoi vuoden aikana 2 666 milj. markkaa. Sidotuilla tileillä oli vuoden lopussa nettosaatavaa 1 909 milj. markkaa. Sidotun varannon rakenne muuttui siten, että sidotut velat supistuivat 910 milj. markkaa 55 milj. markkaan ja sidotut saamiset kasvoivat 1 756 milj. markkaa 1 964 milj. markkaan.

Suomen Pankin muut ulkomaiset saamiset, jotka käsittävät vain markkaosuuden Kansainvälisessä valuuttarahastossa, lisääntyivät 66 milj. markkaa 1 606 milj. markkaan. Suomen Pankin muut ulkomaiset velat kasvoivat yhteensä 167 milj.

VELAT

markkaa 2 597 milj. markkaan, mikä johtui pääasiassa siitä, että osoitetut erityiset nosto-oikeudet nousivat 160 milj. markkaa 726 milj. markkaan lisäosoitusten vuoksi.

RAHOITUSLAITOKSET

Suomen Pankilla oli vuoden lopussa nettovelkaa rahoituslaitoksille 107 milj. markkaa. Vuoden aikana saamiset rahoituslaitoksilta supistuivat 1 660 milj. markkaa 3 690 milj. markkaan ja velat rahoituslaitoksille kasvoivat 58 milj. markkaa 3 797 milj. markkaan. Liikepankkien keskuspankkirahoitus supistui 1 894 milj. markkaa 2 238 milj. markkaan. Keskuspankkirahoituksesta oli vuoden lopussa 1 796 milj. markkaa päiväluottoa ja 458 milj. markkaa peruskorjoista shekkitaliluottoa. Korkeimmillaan keskuspankki-

RAHOITUSLAITOSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
Pankkien shekkitilit	481	495	+ 14
Päiväluotot	3 674	1 796	-1 878
Käteisvaraluotot	643	768	+ 125
Joukkovelkakirjat	527	594	+ 67
Muut	25	37	+ 12
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 350	3 690	-1 660
Pankkien shekkitilit	1	0	- 1
Päivätalletukset	290	1 080	+ 790
Kassavarantotalletukset	3 317	2 492	- 825
Pääomantuontitalletukset	108	201	+ 93
Muut	23	24	+ 1
Velat rahoituslaitoksille	3 739	3 797	+ 58
Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	1 611	- 107	-1 718

rahoitus oli pankkilakon uhan takia maaliskuun lopussa. Se oli silloin 5 578 milj. markkaa. Huhtikuussa keskuspankkirahoitus palasi normaalitasolle lakkouhan väistyttyä ja väheni tämän jälkeen aina heinäkuun loppuun saakka kassavarantojen purkamisen, valuuttavarannon kasvun ja talletustodistusten supistumisen johdosta. Loka - marraskuussa keskuspankkirahoitus kasvoi lähinnä kausiluonteisesti. Joulukuun aikana keskuspankkirahoitus supistui huomattavast veronpalautusten ja valuuttaliikkeiden takia. Keskuspankkirahoituksen keskimääräinen käyttö vuoden aikana supistui 876 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Liikepankkien peruskorkoinen keskuspankki-
luotto oli vuoden lopussa sama kuin vuotta aikaisemminkin eli 458 milj. markkaa. Keskuspankki-
luoton keskimäärä laski 189 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Liikepankeilla oli Suomen Pankin päiväluotto-
markkinoilta vuoden lopussa päiväluottoja 1 796
milj. markkaa, joka oli 1 878 milj. markkaa vä-
hemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Kor-
keimmillaan liikepankkien päiväluotot olivat maa-
liskuun lopussa, 4 978 milj. markkaa, ja alimmil-
laan vuoden lopussa. Päivätalletuksia liikepan-
keilla oli vuoden päättyessä 16 milj. markkaa. Li-

kepankkien päiväluottojen koko vuoden keski-
määrä oli 685 milj. markkaa alempi kuin vuoden
1980 keskimäärä.

Päiväluottojen ja päivätalletusten eron kattami-
seksi Suomen Pankki sijoitti päiväluottomarkki-
noille vuoden lopussa 716 milj. markkaa eli 2 668
milj. markkaa vähemmän kuin vuoden 1980 lo-
pussa. Suomen Pankin keskimääräinen sijoitus
päiväluottomarkkinoille supistui 1 152 milj. mark-
kaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Suomen Pankin veloista rahoituslaitoksille päi-
vätalletukset lisääntyivät 790 milj. markkaa
1 080 milj. markkaan. Päivätalletusten keskimää-
rä nousi 467 milj. markkaa edellisen vuoden kes-
kimäärästä. Kassavarantotalletuksia oli vuoden
lopussa 2 492 milj. markkaa, joka oli 825 milj.
markkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.
Näistä oli liikepankkien (pl. OKO ja SKOP) talle-
tuksia 868 milj. markkaa, osuuspankkien (ml.
OKO) talletuksia 586 milj. markkaa, säästöpank-
kien (ml. SKOP) talletuksia 730 milj. markkaa
sekä Postipankin talletuksia 308 milj. markkaa.
Kassavarantotalletusten keskimäärä kasvoi 252
milj. markkaa vuoden 1980 keskimäärästä. Pää-
omantuontitalletukset lisääntyivät 93 milj. mark-
kaa 201 milj. markkaan. Käteisvaraluottoa oli
vuoden lopussa 768 milj. markkaa eli 125 milj.
markkaa enemmän kuin vuoden 1980 lopussa.

Suomen Pankin omistamat rahoituslaitosten joukkovelkakirjat lisääntyivät 67 milj. markkaa 594 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla on Suomen Pankille vastuita, jotka ovat syntyneet erilaisten rahoitusjärjestelyjen yhteydessä, Suomen Pankin omistamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat vienti- ja uusvientivekselit. Suomen Pankin taseessa nämä sisältyvät saamisiin yrityksiltä eränä "Viennin rahoitus". Pankkien vastuisiin kuuluvat myös pankkien antamat takaukset kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta.

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta lisääntyivät 11 milj. markkaa 1 236 milj. markkaan.

JULKISEN SEKTORIN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
Valtion velkakirjat	512	354	- 158
Joukkovelkakirjat	288	386	+ 98
Valtion metallirahavastuu	403	483	+ 80
Muut	22	13	- 9
Saamiset julkiselta sektorilta	1 225	1 236	+ 11
Shekkilit	2	1	- 1
Suhdannerahastotalletukset	545	433	- 112
Suhdannelletukset	37	143	+ 106
Pääomantuontitalletukset	-	-	-
Muut	7	1	- 6
Velat julkiselle sektorille	591	578	- 13
Nettosaamiset julkiselta sektorilta	634	658	+ 24

Suomen Pankin valtiolle vuonna 1978 myöntämää 700 milj. markan lainaa kuoletettiin 158 milj. markkaa ja lainan määrä vuoden lopussa oli 354 milj. markkaa. Pankin omistamat, valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat kasvoivat 98 milj. markkaa, ja valtion metallirahavastuu lisääntyi 80 milj. markkaa.

Velat julkiselle sektorille vähenivät 13 milj. markkaa 578 milj. markkaan. Suhdannerahastotalletuksia, joita vuoden alussa oli 545 milj. markkaa, valtio purki 149 milj. markkaa. Vuoden lopussa näitä talletuksia oli 433 milj. markkaa pääomaan liitetty korko 37 milj. markkaa mukaan luettuna. Valtion keräämiä yritysten suhdannelletuksia kertyi vuoden aikana lisää 106 milj. markkaa ja niitä oli vuoden lopussa 143 milj. markkaa.

YRITYKSET

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä lisääntyivät 1 150 milj. markkaa 4 549 milj. markkaan. Viennin rahoitus, joka sisältää ulkomaiset vekselit ja uusvientivekselit, kasvoi 252 milj. markkaa. Tästä oli lyhytaikaisten vientiluottojen osuus 161 milj. markkaa ja uusvientiluottojen osuus 91 milj.

markkaa. Kotimaisten toimitusten rahoitus lisääntyi 550 milj. markkaa. Yhteensä näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luottokanta kasvoi 802 milj. markkaa 3 865 milj. markkaan. Muista saamisista Suomen Pankin omistamat, yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat vähenivät 33 milj. markkaa ja erittelemättömät saamiset lisääntyivät 381 milj. markkaa.

YRITYSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
Viennin rahoitus	1 502	1 754	+ 252
Kotimaisten toimitusten rahoitus	1 561	2 111	+ 550
Joukkovelkakirjat	220	187	- 33
Muut	116	497	+ 381
Saamiset yrityksiltä	3 399	4 549	+1 150
Investointi- ja alushankintatalletukset	717	1 425	+ 708
Pääomantuontitalletukset	83	-	- 83
Vientitalletukset	110	0	- 110
Muut	68	8	- 60
Velat yrityksille	978	1 433	+ 455
Nettosaamiset yrityksiltä	2 421	3 116	+ 695

Suomen Pankin velat yrityksille kasvoivat 455 milj. markkaa 1 433 milj. markkaan. Investointi- ja alushankintatalletukset lisääntyivät nettomääräisesti 708 milj. markkaa ja niitä oli vuoden lopussa 1 425 milj. markkaa. Pääomantuontitalletukset, joita vuoden alussa oli 83 milj. markkaa, nostettiin kokonaisuudessaan vuoden aikana. Valtioneuvoston päätöksen perusteella vientitalletukset palautettiin yrityksille yhtenä eränä marraskuun alusta lukien. Palautettujen talletusten määrä korko mukaan luettuna oli 219 milj. markkaa.

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA JA TALLETUSTODISTUKSET

Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi vuoden aikana 641 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 5 595 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 5 152 milj. markkaa ja metallirahaa 443 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään "Muut velat" sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

Liikkeessä olevien talletustodistusten määrä oli vuoden lopussa 1 600 milj. markkaa eli 300 milj. markkaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Talletustodistusten määrä oli korkeimmillaan, 1 800 milj. markkaa, maaliskuun lopussa ja alimmillaan, 300 milj. markkaa, toukokuun lopussa.

MUUT TASE-ERÄT

Eduskunnan päätöksen mukaisesti pankin kan-

tarahastoa korotettiin tilinpäätöksen yhteydessä 1 600 milj. markkaa 3 000 milj. markkaan. Pankin oma pääoma kantarahaston korotuksen jälkeen, mutta ennen tilivuoden voiton lisäämistä, oli tilinpäätöksen mukaan 3 750 milj. markkaa eli 1 909 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa.

Tilinpäätöksen yhteydessä Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahaston (SITRA) peruspääomaa korotettiin 100 milj. markkaa 400 milj. markkaan siirtämällä Suomen Pankin omistamia arvopapereita SITRALle sekä veloittamalla vastaava summa Suomen Pankin arvonnjärjestelytileilta. Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole merkitty pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden ja osuuksien arvoa. Suomen Pankki omistaa mm. pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa haarakonttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistön. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä, Sponsor Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto, SITRA.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Yhteenvedona edellä suoritetusta taseen kehi-

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	6 151	8 376	+2 225
+ Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	1 611	- 107	-1 718
+ Nettosaamiset yrityksiltä	2 421	3 116	+ 695
+ Nettosaamiset julkiselta sektorilta	634	658	+ 24
= Nettosaamiset yhteensä	10 817	12 043	+1 226
+ Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 900	1 600	- 300
+ Liikkeessä oleva raha	4 954	5 595	+ 641
+ Oma pääoma, arvonjärjestelytilit ja muut tase-erät, netto	3 963	4 848	+ 885
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	10 817	12 043	+1 226

tyksen tarkastelusta esitetään yllä olevassa taulukossa Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Vuoden 1981 aikana rahoitusmarkkinoita kevenivät lisäykset nettosaamisissa ulkomailta, yrityksiltä ja julkiselta sektorilta sekä liikkeessä olevien talletustodistusten väheneminen. Yhteensä näiden keventävien tekijöiden arvo oli 3 244 milj. markkaa. Toisaalta liikkeessä olevan rahan sekä oman pääoman ja muiden tase-erien kasvu kiristi rahoitusmarkkinoita yhteensä 1 526 milj. markkaa. Nettomääräisesti rahoituslaitosten asema keveni 1 718 milj. markkaa vuoden aikana.

SETELINANTO

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, lisääntyi vuoden 1981 aikana 1 669 milj. markkaa 9 350 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset kotimaiset vekselit, supistui 192 milj. markkaa 1 308 milj. markkaan. Koko setelinanto-oikeus lisääntyi siten 1 477 milj. markkaa 10 658 milj. markkaan. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä oleva setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, supistui yhteensä 363 milj. markkaa 5 298 milj. markkaan, nousi setelinantovara 1 840 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 5 360 milj. markkaa.

SETELINANTOTASE, MILJ. MK

	31.12.1980	31.12.1981	Muutos
Ensisijainen kate	7 681	9 350	+1 669
Toissijainen kate	1 500	1 308	- 192
Setelinanto-oikeus	9 181	10 658	+1 477
Liikkeessä olevat setelit	4 572	5 152	+ 580
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	1 089	144	- 945
Shekkiluotoista nostamatta	0	2	+ 2
Setelinanto-oikeuden käyttö	5 661	5 298	- 363
Setelinantovara	3 520	5 360	+1 840

TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tuloslaskelma vuodelta 1981 on esitetty täysiin miljooniin markkoihin pyöristettynä liitetaulukossa 4. Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 42 milj. markkaa ja olivat yhteensä 1 536 milj. markkaa. Korkotuotoista ulkomaisten saamisten korot kasvoivat 158 milj. markkaa lähinnä korkean ulkomaisen korkotason vuoksi. Kotimaisten joukkovelkakirjojen korot nousivat 37 milj. markkaa. Sen sijaan kotimaisten saamisten korot vähenivät 109 milj. markkaa ennen kaikkea rahapolitiikan keventämisen johdosta. Ulkomaisten joukkovelkakirjojen korot supistuivat 44 milj. markkaa.

Suomen Pankin korkokulut alenivat 23 milj. markkaa 592 milj. markkaan. Korkokulujen vähentyminen aiheutui kotimaisten velkojen, lähinnä kassavarantotalletusten ja talletustodistusten, supistumisesta. Niille maksetut korot vähenivät 32 milj. markkaa. Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista sen sijaan lisääntyivät 9 milj. markkaa.

Korkotuottojen ja korkokulujen erotus eli korkokate kasvoi 65 milj. markkaa ja oli 944 milj. markkaa.

Muut tuotot lisääntyivät 227 milj. markkaa 543 milj. markkaan. Valtaosa lisäyksestä eli 218 milj. markkaa johtui valuuttakurssimuutoksista, joista syntyi tuottoja nettomääräisesti 514 milj. markkaa. Muut kulut kasvoivat 51 milj. markkaa. Suurin kuluerä oli tilinpäätöksessä tehdyt poistot, jotka lisääntyivät 43 milj. markasta 70 milj. markkaan. Palkat ja sosiaaliturvamaksut kasvoivat yhteensä 8 milj. markkaa, eläkkeet 3 milj. markkaa, setelien valmistuskulut 10 milj. markkaa ja erittelemättömät kulut 3 milj. markkaa. Arvonjärjestelytileille pankin tuotoista siirrettiin 700 milj. markkaa.

Suomen Pankin voitto tilivuodelta 1981 oli 563 milj. markkaa. Vuoden 1982 avaustaseessa on vararahastoon siirretty puolet voitosta eli 282 milj. markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Suomen Pankki hoitaa Suomen yhteydet Kansainväliseen valuuttarahastoon (IMF). Lisäksi pankki avustaa asianomaisia ministeriöitä suhteiden hoidossa seuraaviin rahoituslaitoksiin, joiden jäsen Suomi on: Kansainvälinen jälleenrakennuspankki, Kansainvälinen rahoitusyhtiö ja Kansainvälinen kehitysjärjestö (Maailmanpankkiryhmä: IBRD, IFC ja IDA). Suomi on jäsenenä myös Aasian kehityspankissa (ADB), Afrikan kehitysrahastossa (AfDF) sekä Latinalaisen Amerikan kehityspankissa (IDB). Suomen Pankki toimii näiden kansainvälisten rahoituslaitosten sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa. Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS) Suomen Pankki on osakkaana.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTA-RAHASTO (IMF)

Vuoden 1981 lopussa Kansainvälisessä valuuttarahastossa oli 143 jäsenmaata Bhutanin ja Vanuatun liittyttyä uusiksi jäseniksi. Vuonna 1981 Saudi-Arabian jäsenosuus kaksinkertaistettiin, minkä jälkeen kaikkien jäsenten jäsenosuuksien yhteismäärä vuoden lopussa oli 60.7 mrd. SDR.

Rahastosta vuoden aikana nostettujen valuuttojen määrä nousi lähes kaksinkertaiseksi edellisvuotisesta eli 7.1 mrd. SDR:ään. Tämä johtui kehitysmaiden suuresti heikentyneestä vaihtotase-tilanteesta sekä kansainvälisillä pääomamarkkinoilla vallinneista suhteellisen korkeista koroista.

Intian kanssa solmittu kolmivuotinen 5 mrd. SDR:n luottosopimus oli Valuuttarahaston historian suurin. Rahaston nettoluotonanto oli 5.0 mrd. SDR, kun edellisenä vuonna uusien luottojen nostot olivat vain 0.4 mrd. SDR suuremmat kuin vanhojen luottojen kuoletukset. Kehitysmaat saivat lisäksi IMF:n hallinnossa olevasta kehitysmaiden avustusrahastosta (Trust Fund) lainoja 0.4 mrd. SDR:n arvosta.

Suomen jäsenosuus Valuuttarahastossa oli 393 milj. SDR eli 2 mrd. markkaa,¹ joka on 0.65 % rahaston jäsenosuuksien kokonaismäärästä.

Kansainvälinen valuuttarahasto antoi vuoden 1981 alussa 4 mrd. SDR:n lisäosoituksen jäsenmaiden SDR-tileille. Rahasto on vuodesta 1970 lähtien osoittanut jäsenmailleen näitä erityisiä nosto-oikeuksia yhteensä noin 21.4 mrd. SDR. Osoitukset tapahtuvat jäsenosuuksien suhteessa. Suomi sai lisää erityisiä nosto-oikeuksia 26.7 milj. SDR. Kaikkiaan Suomelle oli vuoden 1981 loppuun mennessä osoitettu 142.7 milj. SDR. Erietyiset nosto-oikeudet luetaan Suomen Pankin vaihdettavaan varantoon. Niitä käytettiin vuoden aikana öljyluottojen korkojen ja kuoletusten maksamiseen. Vuoden lopussa Suomella oli 124.2 milj. yksikköä erityisiä nosto-oikeuksia, joka on noin 632 milj. markkaa.

Valuuttarahaston vuosikokouksessa Washingtonissa 26.9. – 2.10.1981 keskusteltiin maailmantalouden tilasta ja rahaston noudattamasta politiikasta. Ns. toisen öljyshokin aiheuttamien vaih-

¹ Yhden erityisen nosto-oikeuden arvo oli Suomen Pankin vuoden lopun taseessa 5.08865 markkaa.

totasealijäämien todettiin varsinkin suurten teollisuusmaiden osalta tasoittuneen odotettua nopeammin, kun taas köyhimpien kehitysmaiden pelättiin joutuvan huomattaviin vaikeuksiin maksutaseidensa rahoittamisessa.

Vuosikokouksessa korostettiin rahaston toiminnan rahoittamista edelleenkin jäsenosuuksia lisäämällä. Toisaalta pidettiin erittäin arvokkaana sitä, että luotonannon kasvattaminen on ollut mahdollista Valuuttarahaston oman lainanoton voimakkaan lisäämisen ansiosta. Saudi-Arabian Monetary Agency (SAMA) sitoutui myöntämään Valuuttarahastolle vuosittain luottoa 4 mrd. SDR ainakin 1981 ja 1982. Lisäksi Valuuttarahasto sopi useimpien teollisuusmaiden keskuspankkien kanssa (ml. Suomen Pankki) lyhytaikaisista rahoitusjärjestelyistä, joita ilman rahasto ei olisi voinut toteuttaa täydellisesti aiempia päätöksiään (Enlarged Access Policy), joiden mukaan se antaa jäsenmaalle mahdollisuuden saada rahastolta luottoa jopa kuusi kertaa jäsenosuutensa verran.

Valuuttarahaston toiminnan linjakysymyksiä käsittelevä väliaikaiskomitea kiirehti kahdeksannen yleisen jäsenosuuskorotuksen valmistelua. Valmistelutyö koskee paitsi korotusten kokonaisuuttamäärää myös sen jakautumista siten, että jäsenmaiden kansantalouksien suhteellisessa merkityksessä tapahtuneet muutokset otetaan huomioon.

Erityisten nosto-oikeuksien lisäosoituksista ei 1981 päättyneen nk. kolmannen perusjakson jälkeen päästy yksimielisyyteen. Väliaikaiskomiteassa päätettiin jatkaa asiaan liittyvää selvitystyötä.

Valuuttarahaston jäsenten valuuttakurssipolitiikan seurantaan liittyviin tehtäviin kiinnitettiin vuosikokouksessa aikaisempaa enemmän huomiota. Tämä johtui paljolti päävaluuttojen kurssien voimakkaista heilahteluista, joihin erityisesti epävakaa korkokehityksen katsottiin vaikuttaneen.

Vuosikokouksen yhteydessä pidetyissä väliaikaiskomitean ja kehityskomitean kokouksissa päätettiin pitää näiden neuvoa antavien elinten seuraavat kokoukset Helsingissä 12. – 14.5. 1982.

Erityisesti köyhimpien kehitysmaiden käyttöön tarkoitettu luottojärjestely, jolla rahoitetaan elintarvikkeiden tuonnista aiheutuvia lisämenoja, liitettiin vuonna 1981 vientitulojen tasaamisrahastoon.

Vuoden 1981 alusta lähtien erityisen nosto-oikeuden arvo määritellään maailmankaupan kannalta viiden tärkeimmän valuutan muodostaman korin perusteella aiemmin käytetyn 16 valuutan korin asemesta. Uudessa korissa Yhdysvaltain dollarin osuus on 42 %, Saksan markan 19 % sekä Japanin jenin, Ranskan frangin ja Englannin punnan kunkin osuus 13 %. SDR:n korko määritetään samojen valuuttojen markkinakorkojen perusteella. Muutoksen tarkoituksena on vahvistaa erityisten nosto-oikeuksien asemaa kansainvälisessä valuutta- ja maksujärjestelmässä.

Rahastosta 1981 nostetut luotot jakautuivat siten, että tavanomaisia valmiusluottoja nostettiin noin 3.7 mrd. SDR, kehitysmaiden vientitulojen tasaamiseen (Compensatory Financing Facility) käytettiin noin 1.2 mrd. SDR ja kehitysmaiden tarpeisiin luotuun Extended Fund Facility -rahoitusjärjestelyyn noin 2.1 mrd. SDR.

Valuuttarahaston luotonantoon käytettiin sen omien resurssien lisäksi lainattuja varoja 2.8 mrd. SDR, joka sisältyy edellä lueteltuihin nostomääriin. Kaikki rahaston luottojärjestelyt kehitysmaiden avustusrahaston lainat mukaan luettuina oli jäsenmaiden käytössä vuoden 1981 lopussa IMF:n rahoitusta 16.5 mrd. SDR. Suomella oli käytössään rahastosta 1975 ja 1976 nostettuja öljyluottoja 52.1 milj. SDR. Luottoja kuoletettiin vuoden aikana 14.3 milj. SDR:n verran.

Luottosopimusten kokonaisuudesta toistaiseksi nostamaton osuus oli vuoden lopussa 13.1 mrd. SDR. Kansainvälisen valuuttarahaston sel-

västi lisääntynyt rahoituspanos jaksottuu usealle vuodelle sen mukaan, minkä verran luottoja nostetaan. Kuluneena vuonna luottoja annettiin yksinomaan öljyä tuottamattomille köyhille kehitysmailla.

Valuuttarahaston toimitusjohtajana jatkoi edelleen ranskalainen Jacques de Larosière. Pohjoismaiden edustajana rahaston johtokunnassa toimi islantilainen Jón Sigurdsson ja hänen varamiehenään norjalainen Leiv Vidvei.

Pohjoismaiden edustaja IMF:n väliaikaiskomiteassa oli pääministeri Mauno Koivisto. Komitea toimii rahaston hallintoneuvoston neuvonantajana, missä ominaisuudessa se seuraa kansainvälisten valuuttamarkkinoiden tilaa, käsittelee tärkeimmät rahaston toimintalinjoista tehtävät päätökset ja antaa niistä suositukset rahaston johtokunnalle. Suomen edustajana rahaston hallintoneuvostossa on pankinjohtaja Pentti Uusivirta ja hänen varamiehenään johtaja Kari Nars Suomen Pankista.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen järjestelypankki toimii lähinnä eurooppalaisten keskuspankkien kansainvälisenä raha- ja valuuttapoliittisena yhteistyö- ja selvitysfoorumina. Suomen Pankki on ollut alusta lähtien Järjestelypankin osakkeenomistaja. Sen osuus osakepääomasta on noin 2 %.

Järjestelypankki osallistui vuonna 1981 Kansainvälisen valuuttarahaston rahoitusaseman keventämiseen. Se toimi välittäjänä Valuuttarahaston ja joidenkin jäsentensä välisten rahoitusjärjestelyjen laatimisessa.

Järjestelypankki on selvittänyt mm. eurovaluuttamarkkinoiden laajenemiseen liittyvien riskien pienentämismahdollisuuksia. Se on myös pyrkinyt tehostamaan markkinoiden valvontaa tekemällä suosituksia valvonnan perusteista ja valvontavastuun jakautumisesta, koordinoimalla

pankkien kansainvälistä luottotoimintaa koskevien tietojen keruuta ja julkaisemalla tilastoja.

Järjestelypankin taseen loppusumma oli 19.7 mrd. kultafrangia (lähes 33 mrd. markkaa) tilivuoden lopussa 31.3.1981. Loppusumma väheni 19 % edellisvuotisesta, kun edellisenä tilivuonna eräiden keskuspankkien likviditeetin tukemiseksi toteutetut järjestelyt purkautuivat sovittuna määraaikana.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Maailmanpankkiryhmän pääjohtaja Robert S. McNamara siirtyi eläkkeelle 30.6.1981 toimittuaan tässä tehtävässä 13 vuotta. Hänen seuraajakseen pankin johtokunta valitsi 1.7.1981 alkaen A. W. Clausenin.

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki (IBRD) myönsi 30.6.1981 päättyneenä tilikautena luottoa 50 jäsenmaalle 140 hankkeeseen 8.8 mrd. Yhdysvaltain dollaria. Kansainvälisen kehitysjärjestön (IDA) voimakkaasti subventoituja lainoja annettiin 3.5 mrd. dollaria vähiten kehittyneille maille. Tämä oli 0.3 mrd. dollaria vähemmän kuin vuotta aiemmin. Näitä lainoja sai 40 jäsenmaata 106 hankkeen rahoitukseen. Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) investoinnit kehitysmaihin olivat 0.8 mrd. dollaria. Maailmanpankkiryhmän tilikauden aikana myöntämien luottojen kokonaismäärä nousi siten yli 13.1 mrd. dollariin eli 7.7 % edellisvuotisesta. Maailmanpankin rahoitusosuus oli keskimäärin 35 % hankkeiden kokonaiskustannuksista.

Suomi merkitsi ja maksoi IBRD:n erityispääoman korotuksen yhteydessä vuoden alussa 173 uutta osaketta. Kansainvälisen jälleenrakennuspankin jäsenten 14.1.1980 mennessä hyväksymä yleinen pääomankorotus merkitsee pankin osakepääoman nostamista 40 mrd. Yhdysvaltain dollaria 81 mrd. dollariin vuosina 1981–1986. Suomen osuus korotuksesta on 2 003 osaketta, joiden arvo on 200.3 milj. SDR. Suomi merkitsi ja maksoi vuoden lopussa ensimmäisen erän, 334 osa-

ketta. Osakepääomakorotuksen maksettava osuus on nykyisin 7.5 % nimellismäärästä. Kaikkiaan Suomella oli vuoden lopussa 2 474 maksettua osaketta, nimellisarvoltaan 247.4 milj. SDR.

IDA:n kuudennesta lisärahoituksesta, jonka määrä on 12 mrd. Yhdysvaltain dollaria, päästiin järjestön 33 lahjoittajamaan kesken sopimukseen 17.1.1980. Lisärahoitus sopimuksen mukaan Suomen maksuosuus on 268 milj. markkaa. Sopimuksen lopullisen voimaantulon viivästyttä Suomi maksoi vuonna 1981 maksuosuutensa ensimmäisen erän, yhteensä 89.5 milj. markkaa, ennakkomaksuna yhdessä eräiden muiden lahjoittajamaiden kanssa IDA:n toiminnan turvaamiseksi. Lisärahoitusjärjestely tuli lopullisesti voimaan 24.8.1981.

Suomi maksoi niin ikään IFC:lle tämän osakepääomakorotuksen johdosta 0.7 milj. Yhdysvaltain dollaria, joka oikeutti 724 uuteen osakkeeseen. Suomella on nyt 3 319 osaketta ja mahdollisuus lunastaa 724 lisäosaketta. IFC tuli vuonna 1981 toimineeksi 25 vuotta.

Yhteisrahoitustoiminta (cofinancing) taantui usean vuoden nopean kasvuvaiheen jälkeen. Viime tilivuonna kansalliset kehitysluottolaitokset, muut kehitysrahoitusjärjestöt ja liikepankit rahoittivat Maailmanpankin projekteja 4.0 mrd. Yhdysvaltain dollarin edestä, joka oli 38 % vähemmän kuin edellisenä tilivuonna.

Maailmanpankkiryhmän toimintaa on viime aikoina sävyttänyt myös pyrkimys luoda uusia rahoitusmuotoja. IBRD ja IDA ovat jatkaneet lainojen myöntämistä kehitysmaiden kansantalouden rakenteen vakauttamiseen (Structural Adjustment Loans). Keskipitkän aikavälin maksutaserahoitukseen tarkoitetuilla lainoilla pyritään rahoittamaan investointiohjelman synnyttämiä vaihtotasevajauksia jäsenmaissa. Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin yhteistyö on tiivistynyt merkittävästi, sitä mukaa kuin on käynyt ilmeiseksi, että maaryhmien maksutaseiden epätasapaino uhkaa muodostua pysyväksi.

Maailmanpankissa esillä olleen uuden, energia-investointeja rahoittavan alajärjestön perustamisesta ei päästy tulokseen.

IBRD:ssä on myös tutkittu mahdollisuuksia lisätä pankin lainanottovaltuuksia muuttamalla vakavaraisuussäännöksiä.

IBRD on 1949 – 1975 myöntänyt Suomelle 18 lainaa, yhteensä 316.8 milj. Yhdysvaltain dollarin arvosta. Lainoista oli vuoden 1981 lopussa kuolettamatta 7 lainan osalta noin 30 milj. dollaria.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomen Pankki osallistui muiden viranomaisten ohella mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) ja Euroopan talouskomission (ECE) piirissä tapahtuvaan työskentelyyn. Suomen Pankki on antanut asiantuntijanapuaan pohjois – etelä-keskusteluihin, jotka tähtäävät mm. maailmanlaajuisten taloudellisten neuvottelujen aloittamiseen, sekä lukuisiin GATT-, UNCTAD- ja muihin yhteistyökysymyksiin, jotka liittyvät kansainväliseen maksujärjestelmään ja pääomamarkkinoihin.

Pohjoismaiden yhteistyö valuuttapolitiikan alalla jatkuu mm. Pohjoismaiden keskuspankkikokouksissa ja Pohjoismaiden ministerineuvoston asettamassa valuutta- ja finanssiasioita käsittelevässä virkamieskomiteassa sekä Pohjoismaiden finanssivaliokunnassa (NFU). Kokouksissa käsiteltiin mm. maiden yhteisiä kannanottoja Valuuttarahastossa käsiteltäviin kysymyksiin. Virkamieskomitea laati ministerineuvostolle katsauksen Pohjoismaiden raha- ja valuuttapolitiikasta.

Suomen Pankki on ollut mukana Suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökomission sekä Suomen ja SEV:n yhteistyökomission toiminnassa.

Suomen Pankki osallistui tarkkailijana Kansainvälisen investointipankin (MIB) kymmenvuotisujuhlaistuntoon sekä Kansainvälisen taloudellisen

yhteistyön pankin (MBES) neuvoston 53. kokoukseen. Johtokunnan vt. puheenjohtaja Ahti Karjalainen osallistui Neuvostoliiton Valtionpankin 60-vuotisjuhlallisuuksiin Moskovassa.

Suomen Pankki järjesti yhdessä Neuvostoliiton Valtionpankin kanssa suomalais-neuvostoliittolaisen pankkiseminaarin, joka pidettiin Moskovassa 20.–23.10.1981. Seminaarissa käsiteltiin molempien maiden pankkilaitosten toimintaa ja

merkitystä talouselämässä, kahdenvälisiä pankkikikysymyksiä, koulutusta, tutkimusta sekä pankkien ulkomaantoimintaa.

Suomen Pankin edustaja on ollut mukana Suomen ja Neuvostoliiton välisissä vuoden 1982 tavaranvaihtoa koskevissa neuvotteluissa sekä osallistunut asiantuntijana muiden sosialististen maiden KEVSOS- ja TTT-sekakomissioiden kokouksiin.

RAHA- JA VALUUTTAPOLIITTISIA TOIMENPITEITÄ 1981

Tammikuu	<p>Keskuspankkirahoituksen ehdot</p> <p>Joulukuussa tehdyn päätöksen mukaisesti tammikuun aikana sovellettiin tilapäisesti 10 % alennettuja liikepankkien keskuspankkiluoton kiintiöitä.</p>
Maaliskuu	<p>Vientitalletukset</p> <p>Valtioneuvoston päätöksen mukaan vientitalletusten kantaminen valkaistusta sulfaattiselluloosasta päätettiin lopettaa 1.3. lukien.</p> <p>Päiväluottomarkkinat</p> <p>Edellisen vuoden kevästä lähtien kiinteänä pidetty päiväluottokorko alennettiin 0.5 prosenttiyksikköä 12.0 prosenttiin 3.3. lukien. 19.3. lukien päiväluottokorko alennettiin 11.5 prosenttiin.</p> <p>Valuuttamääräykset</p> <p>Suomen Pankki päätti 23.3. korottaa ulkomailta ostettavaa vapaa-ajan asuntoa varten myönnettävän valuutanvientiiluvan markkamääräistä ylärajaa.</p> <p>Päiväluottomarkkinat</p> <p>Suomen Pankki muutti 27.3. lukien päiväluottopolitiikkaansa mahdollisen pankkilakon varalta siten, että päiväluottokorko aleni lineaarisesti 11.5 prosentista keskuspankkirahoituksen kasvun myötä.</p> <p>Kassavarantotalletukset</p> <p>Suomen Pankki alensi 7.4. taannehtivasti kassavarantosopimukseen perustuvan talletusvelvollisuuden 4.6 prosentista 4.0 prosenttiin maaliskuun lopun ottolainauskannasta.</p>
Huhtikuu	<p>Vientitalletukset</p> <p>Valtioneuvosto päätti muuttuneen suhdannetilanteen vuoksi lopettaa vientitalletusten kantamisen sahatusta ja höylätystä havupuutavarasta 6.4. lukien.</p> <p>Päiväluottomarkkinat</p> <p>Päiväluottokoron tasoksi asetettiin 11.0 % 10.4. alkaen.</p> <p>Keskuspankkirahoituksen ehdot</p> <p>Kun pankkilakon uhka lisäsi liikepankkien keskuspankkirahoitusta, päiväluottojen lisäkorkorajoja korotettiin 24.4. jälkikäteen huhtikuun ajaksi.</p> <p>Kassavarantotalletukset</p> <p>Suomen Pankki alensi kassavarantosopimukseen perustuvan talletusvelvollisuuden 3.6 prosenttiin huhtikuun lopun ottolainauskannasta.</p>
Toukokuu	<p>Vientitalletukset</p> <p>Valtioneuvosto päätti 13.5. niiden vientitalletusten palauttamisesta, jotka oli kannettu 1.6.1980 – 6.4.1981.</p> <p>Henkilöluotot</p> <p>Suomen Pankki antoi rahalaitoksille 18.5. uudet henkilöluottoja koskevat ohjeet, joilla määriteltiin henkilöluottojen myöntämisen vähimmäisedellytykset.</p>

Luottopoliitikka

Suomen Pankki esitti rahalaitoksille 18.5. uudet ohjeet lähiajan luottopoliitikasta.

Suhdannetalletukset

Valtioneuvosto päätti 20.5. suhdannetalletusten kannon lopettamisesta ja talletusten palauttamisesta.

Investointivaraukset

Valtioneuvosto teki 20.5. investointivarausten ja -rahastojen käyttöjaksoja koskevan päätöksen.

Investointivero

Valtioneuvosto päätti 20.5., että 3.11.1980 lukien voimassa ollut rakentamisen investointiveroa kannetaan 1.9.1981 lukien enää vain rakentamisesta, joka tapahtuu Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupungissa.

Kassavarantotalletukset

Suomen Pankki alensi kassavarantosopimukseen perustuvan talletusvelvollisuuden 3.0 prosenttiin toukokuun lopun ottolainauskannasta.

Kesäkuu

Uusvientiluottojen rahoitusjärjestely

Suomen Pankki muutti uusvientiluottojen rahoitusjärjestelyn ehtoja 1.6. lukien korottamalla uusvientiluottoon oikeutetun yrityksen liikevaihdon enimmäismäärää ja uusvientiluoton yrityskohtaista ylärajaa.

Heinäkuu

Suomen Pankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston väliset järjestelyt

Suomen Pankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston välinen rahoitusjärjestely, jonka puitteissa rahasto voi nostaa enintään 30 milj. SDR:ää vastaavan määrän, tuli voimaan 2.7.

Suomen SDR-tilin asema palautettiin 22.7. Kansainvälisen valuuttarahaston Suomelle osoittamaan määrään.

Elokuu

Päiväluottomarkkinat

Päiväluottokorko korotettiin 5.8. lukien 11.5 prosenttiin.

Kehitysaluerahaston rahoitus

Suomen Pankki teki 12.8. periaatepäätöksen pankin osallistumisesta Kehitysaluerahaston rahoitukseen.

Syyskuu

Keskuspankkirahoituksen ehdot

Suomen Pankki tiukensi syyskuun alusta päiväluottojen lisäkorkoasteikkoa.

Valuuttojen termiinimarkkinat

Valuuttojen terminointioikeutta laajennettiin 1.9.1981 voimaan tulleilla uusilla ohjeilla.

Lokakuu

Vientitalletukset

Valtioneuvosto päätti 29.10. aientaa vientitalletusten palauttamisen.

Joulukuu

Investointivaraukset

Valtioneuvosto yhdenmukaisti 1979 ja 1980 sekä ennen 1.4.1981 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöjakson.

Päiväluottomarkkinat

Päiväluottokorko alennettiin 11.0 prosenttiin väliaikaisesti 18.12.1981 – 3.1.1982.

— — — — —

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely

Suomen Pankki päätti aloittaa rahoitusjärjestelyyn liittyvien vekseleiden diskonttaamisen myös pankin haarakonttoreissa 1.1.1982 lukien.

Maksusopimusten muutokset

Suomen ja Bulgarian välinen uusi maksusopimus tuli voimaan 1.1.1982. Suomen ja Romanian välinen pitkäaikainen kauppasopimus, joka lakkauttaa maiden välisen clearingsopimuksen, tuli voimaan 1.1.1982.

TAULUKOT

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE VUOSIEN 1979–1981 LOPUSSA, MILJ. MK

VASTAAVAA	1979	1980	1981
Kulta	1 073	1 073	1 382
Eryiiset nosto-oikeudet	430	397	632
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	225	380	394
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	1 749	2 125	1 405
Vaihdeettavat valuutat	2 978	3 841	3 686
Sidotut valuutat	154	208	1 964
Kulta- ja valuuttasaamiset	6 609	8 024	9 463
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 054	1 540	1 606
Muut ulkomaiset saamiset	1 054	1 540	1 606
Pankkien shekkitilit	233	481	495
Päiväluotot	3 870	3 674	1 796
Käteisvaraluotot	–	643	768
Joukkovelkakirjat	408	527	594
Muut	27	25	37
Saamiset rahoituslaitoksilta	4 538	5 350	3 690
Valtion velkakirjat	346	512	354
Joukkovelkakirjat	145	288	386
Valtion metallirahavastuu	372	403	483
Muut	21	22	13
Saamiset julkiselta sektorilta	884	1 225	1 236
Viennin rahoitus	1 230	1 502	1 754
Kotimaisten toimitusten rahoitus	952	1 561	2 111
Joukkovelkakirjat	205	220	187
Muut	133	116	497
Saamiset yrityksiltä	2 520	3 399	4 549
Muut varat	73	80	89
YHTEENSÄ	15 678	19 618	20 633

VASTATTAVAA	1979	1980	1981
Vaihdettavat tilit	14	18	41
Sidotut tilit	832	965	55
Valuuttavelat	846	983	96
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 385	1 864	1 871
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	433	566	726
Muut ulkomaiset velat	1 818	2 430	2 597
Setelit	4 020	4 572	5 152
Metalliraha	355	382	443
Liikkeessä oleva raha	4 375	4 954	5 595
Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 700	1 900	1 600
Pankkien shekkilit	4	1	0
Päivätalletukset	1 131	290	1 080
Kassavarantotalletukset	1 764	3 317	2 492
Pääomantuontitalletukset	140	108	201
Muut	4	23	24
Velat rahoituslaitoksille	3 043	3 739	3 797
Shekkilit	2	2	1
Suhdannerahastotalletukset	42	545	433
Suhdannetalletukset	-	37	143
Pääomantuontitalletukset	339	-	-
Muut	4	7	1
Velat julkiselle sektorille	387	591	578
Investointi- ja alushankintatalletukset	133	717	1 425
Pääomantuontitalletukset	254	83	-
Vientitalletukset	-	110	0
Muut	16	68	8
Velat yrityksille	403	978	1 433
Muut velat	13	13	15
Arvonjärjestelytilit	1 252	1 767	609
Kantarahasto	1 400	1 400	3 000
Vararahasto	636	441	750
Tilivuoden tulos	-195	422	563
Oma pääoma	1 841	2 263	4 313
YHTEENSÄ	15 678	19 618	20 633

Taulukko 2.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN 1981, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta	1 073	1 073	1 073
Eryiiset nosto-oikeudet	527	521	521
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	380	380	380
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	1 994	1 812	1 764
Vaihdeettavat valuutat	3 184	4 191	4 135
Sidotut valuutat	99	103	52
Kulta- ja valuuttasaamiset	7 257	8 080	7 925
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 540	1 540	1 540
Muut ulkomaiset saamiset	1 540	1 540	1 540
Pankkien shekkilitit	558	594	621
Päiväluotot	3 679	3 651	4 978
Käteisvaraluotot	536	538	688
Joukkovelkakirjat	532	546	553
Muut	21	29	47
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 326	5 358	6 887
Valtion velkakirjat	354	354	354
Joukkovelkakirjat	293	305	296
Valtion metallirahavastuu	413	418	447
Muut	21	18	15
Saamiset julkiselta sektorilta	1 081	1 095	1 112
Viennin rahoitus	1 470	1 480	1 526
Kotimaisten toimitusten rahoitus	1 661	1 698	1 723
Joukkovelkakirjat	217	217	211
Muut	93	99	99
Saamiset yrityksiltä	3 441	3 494	3 559
Muut varat	80	81	81
YHTEENSÄ	18 725	19 648	21 104

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1 073	1 073	1 073	1 073	1 073	1 073	1 075	1 075	1 382
521	521	521	697	689	676	676	635	632
380	380	380	380	380	380	380	380	394
1 726	1 708	1 422	1 400	1 420	1 582	1 597	1 498	1 405
4 716	3808	4 371	4 129	4 169	3 714	2 932	3 093	3 686
69	396	505	1 246	1 400	1 482	1 523	1 932	1 964
8 485	7 886	8 272	8 925	9 131	8 907	8 183	8 613	9 463
1 540	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 606
1 540	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 632	1 606
551	582	604	611	611	567	562	607	495
3 197	2 717	2 635	1 876	1 916	1 994	2 443	3 218	1 796
634	597	740	621	738	709	666	723	768
551	559	611	638	673	676	652	689	594
52	60	89	60	66	41	46	45	37
4 985	4 515	4 679	3 806	4 004	3 987	4 369	5 282	3 690
354	354	354	354	354	354	354	354	354
299	344	337	367	386	370	380	360	386
451	456	463	464	468	473	478	481	483
12	7	1	1	1	1	1	1	13
1 116	1 161	1 155	1 186	1 209	1 198	1 213	1 196	1 236
1 515	1 558	1 593	1 583	1 557	1 631	1 723	1 733	1 754
1 775	1 782	1 848	1 942	1 960	2 018	2 063	2 096	2 111
208	206	199	198	196	193	189	188	187
99	97	99	102	106	109	106	113	497
3 597	3 643	3 739	3 825	3 819	3 951	4 081	4 130	4 549
82	83	83	84	84	85	87	88	89
19 805	18 920	19 560	19 458	19 879	19 760	19 565	20 941	20 633

Taulukko 2. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Vaihdeettavat tilit	21	26	28
Sidotut tilit	488	268	415
Valuuttavelat	509	294	443
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatiilit	1 864	1 864	1 864
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	696	696	696
Muut ulkomaiset velat	2 560	2 560	2 560
Setelit	4 294	4 289	4 561
Metalliraha	372	372	399
Liikkeessä oleva raha	4 666	4 661	4 960
Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 000	1 500	1 800
Pankkien shekkiliitit	1	1	1
Päivätalletukset	470	975	1 610
Kassavarantotalletukset	3 461	3 469	3 472
Pääomantuontitalletukset	121	92	83
Muut	89	46	17
Velat rahoituslaitoksille	4 142	4 583	5 183
Shekkiliitit	1	1	1
Suhdannerahastotalletukset	545	545	545
Suhdannetalletukset	54	71	88
Pääomantuontitalletukset	7	8	–
Muut	24	22	22
Velat julkiselle sektorille	631	647	656
Investointi- ja alushankintatalletukset	756	768	813
Pääomantuontitalletukset	63	59	38
Vientitalletukset	133	151	176
Muut	9	6	7
Velat yrityksille	961	984	1 034
Muut velat	14	14	15
Arvonjärjestelytilit	1 966	2 112	2 126
Kantarahasto	1 400	1 400	1 400
Vararahasto	750	750	750
Tulostili	126	143	177
Oma pääoma	2 276	2 293	2 327
YHTEENSÄ	18 725	19 648	21 104

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
18	31	40	20	15	27	24	28	41
418	81	68	80	38	47	51	54	55
436	112	108	100	53	74	75	82	96
1 864	1 956	1 956	1 956	1 956	1 943	1 943	1 906	1 871
696	696	696	696	696	696	696	696	726
2 560	2 652	2 652	2 652	2 652	2 639	2 639	2 602	2 597
4 623	4 672	4 799	4 746	4 669	4 604	4 709	4 774	5 152
410	410	413	420	420	419	422	427	443
5 033	5 082	5 212	5 166	5 089	5 023	5 131	5 201	5 595
1 300	300	700	600	450	450	750	1 550	1 600
1	6	1	1	1	32	1	0	0
925	1 340	1 430	1 240	1 770	1 380	780	1 430	1 080
3 055	2 783	2 346	2 396	2 429	2 464	2 469	2 476	2 492
76	66	123	120	106	244	180	183	201
20	19	14	13	23	27	20	48	24
4 077	4 214	3 914	3 770	4 329	4 147	3 450	4 137	3 797
0	0	0	1	0	0	0	1	1
545	545	545	545	545	545	545	545	433
104	117	132	145	145	145	145	145	143
-	-	-	23	44	22	-	-	-
18	18	19	17	13	15	8	8	1
667	680	696	731	747	727	698	699	578
853	892	1 252	1 315	1 351	1 400	1 414	1 415	1 425
40	-	-	-	-	-	-	-	-
192	203	205	204	205	202	202	1	0
4	5	8	9	9	8	6	9	8
1 089	1 100	1 465	1 528	1 565	1 610	1 622	1 425	1 433
14	14	14	15	13	14	14	15	15
2 252	2 341	2 439	2 504	2 562	2 623	2 705	2 696	609
1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	3 000
750	750	750	750	750	750	750	750	750
227	275	210	242	269	303	331	384	563
2 377	2 425	2 360	2 392	2 419	2 453	2 481	2 534	4 313
19 805	18 920	19 560	19 458	19 879	19 760	19 565	20 941	20 633

Taulukko 3.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1979–1981 LOPUSSA, MILJ. MK

	1979	1980	1981
Kulta	1 073	1 073	1 382
Erityiset nosto-oikeudet	430	397	632
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	225	380	394
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	1 749	2 125	1 405
Vaihdeettavat valuutat			
Saamiset	2 978	3 841	3 686
Velat	- 14	- 18	- 41
Vaihdeettava varanto	6 441	7 798	7 458
Sidotut valuutat			
Saamiset	154	208	1 964
Velat	- 832	- 965	- 55
Sidottu varanto	- 678	- 757	1 909

Taulukko 4.

SUOMEN PANKIN TULOSLASKELMA 1979–1981, MILJ. MK

	1979	1980	1981
Korot kotimaisista saamisista	248	816	707
Korot ulkomaisista saamisista	360	433	591
Korot kotimaisista joukkovelkakirjoista	63	87	124
Korot ulkomaisista joukkovelkakirjoista	118	158	114
Korkotuotot	789	1 494	1 536
Korot kotimaisista veloista	294	562	530
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	61	53	62
Korkokulut	355	615	592
Korkokate	434	879	944
Provisiot	2	2	2
Kurssierot	-	296	514
Muut tuotot	13	18	27
Muut tuotot	15	316	543
Palkat	49	57	65
Sosiaaliturvamaksut	3	4	4
Eläkkeet	15	17	20
Setelien valmistus	31	34	44
Poistot	86	43	70
Kurssierot	443	-	-
Muut kulut	17	18	21
Muut kulut	644	173	224
Siirto arvonjärjestelytileille	-	600	700
TILIVUODEN TULOS	- 195	422	563

Taulukko 5.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA 1969–1981, %

Päivästä	Suomen Pankin peruskorko	Diskonttokoron rajat		Päiväluottokoron yläraja
		Alaraja	Yläraja	
12.12.1969	7	6	9	.
1. 6.1971	8 ½	6	9	.
1. 1.1972	7 ¾	6	9	.
1. 7.1973	9 ¼	7 ½	10 ½	.
1. 9.1975	9 ¼	7 ½	10 ½	30
1. 6.1976	9 ¼	7 ½	10 ½	25
1.10.1977	8 ¼	6 ½	9 ½	25
1. 1.1978	8 ¼	6 ½	9 ½	24
1. 5.1978	7 ¼	5 ½	8 ½	23
1.11.1979	8 ½	6 ¾	9 ¾	24
1. 2.1980	9 ¼	7 ½	10 ½	24 ¾
1. 1.1981	9 ¼	7 ½	10 ½	24 ¼

Taulukko 6.

KOTIMAINEN CLEARINGLIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIEN JA SHEKKIEN SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO 1979–1981

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo milj. mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo, milj. mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo, milj. mk
1979	37 791	222 362	10 933	35 019	48 724	257 381
1980	50 734	267 351	5 166	23 996	55 900	291 347
1981	55 877	314 651	5 217	25 528	61 094	340 179
1981						
Tammikuu	4 001	24 109	368	1 926	4 369	26 035
Helmikuu	3 646	23 464	367	1 907	4 013	25 371
Maaliskuu	4 434	26 217	432	2 113	4 866	28 330
Huhtikuu	4 125	27 568	421	2 798	4 546	30 366
Toukokuu	4 589	23 837	416	1 873	5 005	25 710
Kesäkuu	4 916	27 530	462	2 150	5 378	29 680
Heinäkuu	4 781	27 540	469	2 220	5 250	29 760
Elokuu	4 370	23 111	423	1 946	4 793	25 057
Syyskuu	5 254	27 355	447	2 128	5 701	29 483
Lokakuu	4 883	28 194	438	2 116	5 321	30 310
Marraskuu	5 397	26 607	438	2 058	5 835	28 665
Joulukuu	5 481	29 119	536	2 293	6 017	31 412

Taulukko 7.

LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIRAOHITUS JA SEN KOOSTUMUS SEKÄ KUSTANNUKSET 1976–1981¹

Vuosi ja kuukausi	Koko keskuspankki-rahoitus milj. mk	Keskuspankki-luotto milj. mk	Päiväluotot liikepankeille milj. mk	Päivä-talletukset liikepankeilta milj. mk	Obligaatioiden termiinkaupat ² milj. mk	Keskuspankki-rahoituksen kokonais-kustannukset %
1976	4 001.3	3 255.0	859.2	123.9	11.0	12.38
1977	3 913.6	2 874.7	1 241.4	273.2	70.7	11.82
1978	3 573.2	1 931.4	1 772.2	178.7	48.3	8.88
1979	2 628.9	496.4	2 271.9	141.9	2.5	8.99
1980	4 963.3	782.2	4 179.0	0.3	2.4	12.37
1981	4 087.6	593.3	3 494.4	0.1	–	11.61
1981						
Tammikuu	4 677.2	539.8	4 137.4	–	–	13.61
Helmikuu	4 976.3	598.1	4 378.2	–	–	12.82
Maaliskuu	5 039.2	597.1	4 442.1	–	–	12.89
Huhtikuu	5 838.2	597.9	5 240.3	–	–	10.26
Toukokuu	3 950.1	598.6	3 351.5	–	–	11.20
Kesäkuu	3 658.4	598.6	3 059.8	–	–	10.96
Heinäkuu	3 513.4	599.2	2 914.2	–	–	10.73
Elokuu	3 114.9	598.0	2 516.9	–	–	10.58
Syyskuu	3 265.2	598.8	2 666.6	0.2	–	11.05
Lokakuu	3 544.1	597.6	2 946.5	–	–	11.37
Marraskuu	3 533.1	598.8	2 935.3	1.0	–	11.26
Joulukuu	3 941.3	596.9	3 344.9	0.5	–	11.74

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.² Obligaatioiden termiinkauppojen teko lopetettu 1.2.1980 alkaen.

Taulukko 8.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄLUOTTOMARKKINAT 1976–1981¹

Vuosi ja kuukausi	Päiväluottojen kysyntä Liikepankit milj. mk	Päivätalletusten tarjonta		Suomen Pankin nettosijoitus milj. mk	Päiväluotto- markkina- korko ² %	Päiväluottojen korko korontasauksen jälkeen %
		Liikepankit milj. mk	PSP milj. mk			
1976	859.2	123.9	656.4	78.9	18.39	–
1977	1 241.4	273.2	819.2	149.0	17.24	15.72
1978	1 772.2	178.7	1 503.3	90.2	11.99	10.78
1979	2 271.9	141.9	1 808.9	321.1	9.74	9.31
1980	4 179.0	0.3	865.9	3 312.8	12.38	12.06
1981	3 494.4	0.1	1 333.3	2 161.0	11.48	11.08
1981						
Tammikuu	4 137.4	–	984.0	3 153.4	12.50	12.11
Helmikuu	4 378.2	–	1 071.2	3 307.0	12.50	12.10
Maaliskuu	4 442.1	–	1 012.7	3 429.4	11.72	11.44
Huhtikuu	5 240.3	–	1 863.7	3 376.6	10.57	10.35
Toukokuu	3 351.5	–	1 102.1	2 249.4	11.00	10.71
Kesäkuu	3 059.8	–	1 024.0	2 035.8	11.00	10.71
Heinäkuu	2 914.2	–	1 753.1	1 161.1	11.00	10.47
Elokuu	2 516.9	–	1 437.1	1 079.8	11.45	10.83
Syyskuu	2 666.6	0.2	1 706.8	959.6	11.50	10.92
Lokakuu	2 946.5	–	1 512.6	1 433.9	11.50	10.92
Marraskuu	2 935.3	1.0	1 440.7	1 493.6	11.50	10.95
Joulukuu	3 344.9	0.5	1 091.4	2 253.0	11.30	10.96

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.² Helmikuusta 1980 lähtien päiväluottokoron lisäksi on peritty lisäkorkoja, jotka eivät sisälly tähän sarjaan.

Taulukko 9.

SETELINANTO 1976–1981, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Setelinantovara	
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki-luotoista nostamatta		Yhteensä
31.12.								
1976	2 307	1 500	3 807	2 635	131	1	2 767	1 040
1977	2 691	1 500	4 191	2 892	232	2	3 126	1 065
1978	4 749	967	5 716	3 509	134	2	3 645	2 071
1979	6 429	364	6 793	4 020	884	1	4 905	1 888
1980	7 681	1 500	9 181	4 572	1 089	0	5 661	3 520
1981	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298	5 360
1981								
30. 1.	6 979	1 500	8 479	4 294	623	2	4 919	3 560
27. 2.	7 795	1 500	9 295	4 288	361	1	4 650	4 645
31. 3.	7 638	1 500	9 138	4 560	482	1	5 043	4 095
30. 4.	8 232	1 500	9 732	4 623	475	0	5 098	4 634
29. 5.	7 655	1 500	9 155	4 672	156	2	4 830	4 325
30. 6.	8 073	1 500	9 573	4 799	144	2	4 945	4 628
31. 7.	8 716	1 197	9 913	4 746	138	0	4 884	5 029
31. 8.	8 924	704	9 628	4 669	99	1	4 769	4 859
30. 9.	8 650	1 155	9 805	4 604	155	2	4 761	5 044
30.10.	7 956	1 500	9 456	4 709	115	2	4 826	4 630
30.11.	8 448	1 500	9 948	4 774	155	0	4 929	5 019
31.12.	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298	5 360

Taulukko 10.

**LIIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1976–1981 LOPUSSA,
MILJ. MK**

Rahalaji	1976	1977	1978	1979	1980	1981
SETELIT						
UUDET						
500 mk	408.5	574.1	853.3	1 109.3	1 364.6	1 655.8
100 "	1 573.0	1 647.2	1 924.6	2 136.6	2 377.3	2 611.3
50 "	354.8	361.6	388.4	406.9	435.5	462.8
10 "	235.5	243.0	268.6	287.6	307.3	329.9
5 "	57.9	60.5	68.5	72.0	80.8	86.4
1 "	5.7	5.6	5.7	7.5	6.3	6.4
Yhteensä	2 635.4	2 892.0	3 509.1	4 019.9	4 571.8	5 152.6
VANHAT						
10 000–100 vmk	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50–5 "	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	2 644.8	2 901.4	3 518.5	4 029.3	4 581.2	5 162.0
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	–	–	–	–	–	24.4
25 "	–	–	12.5	19.8	19.9	19.9
10 "	35.0	39.1	39.1	39.2	39.2	39.2
5 "	15.7	17.5	18.6	24.5	26.9	28.5
1 "	112.5	123.3	139.2	157.8	174.6	197.5
50 p	28.4	31.3	33.6	38.2	41.0	45.8
20 "	22.3	24.7	27.2	30.3	34.4	38.7
10 "	13.0	14.1	15.5	17.4	18.8	20.6
5 "	11.7	12.9	14.5	15.7	16.8	18.7
1 "	10.9	11.7	12.4	12.5	10.1	9.3
Yhteensä	249.5	274.6	312.6	355.4	381.7	442.6
VANHAT						
1 000–1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50–1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	265.2	290.3	328.3	371.1	397.4	458.3

Taulukko 11.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO 1976 – 1981, MILJ. MK

Setelinvalmistus	1976	1977	1978	1979	1980	1981
SETELIT						
UUDET						
500 mk	969.0	–	3 000.0	–	2 917.0	–
100 ”	1 192.0	916.0	1 884.0	1 408.0	3 144.0	2 349.5
50 ”	523.5	910.5	766.0	2 188.0	–	736.0
10 ”	483.2	542.4	749.2	285.2	939.2	863.7
5 ”	194.6	211.0	266.5	229.0	305.8	369.2
1 ”	–	1.0	–	5.2	–	0.4
Yhteensä	3 362.3	2 580.9	6 665.7	4 115.4	7 306.0	4 318.8
milj. kpl	111.5	124.8	168.4	137.4	192.3	198.8
 Setelinpoisto						
SETELIT						
UUDET						
500 mk	40.5	94.5	122.0	777.0	172.4	220.5
100 ”	1 165.0	1 225.0	1 375.0	1 430.0	1 045.0	1 315.0
50 ”	569.9	465.1	562.4	570.1	467.5	537.5
10 ”	545.0	530.0	582.0	572.0	489.4	540.1
5 ”	205.0	216.8	227.2	222.7	238.6	273.6
1 ”	2.0	0.8	0.6	0.3	0.8	0.1
Yhteensä	2 527.4	2 532.2	2 869.2	3 572.1	2 413.7	2 886.8
milj. kpl	120.6	118.8	129.5	129.3	117.6	133.2
 VANHAT						
Yhteensä	0.0	0.0	0.0	–	0.0	0.0
milj. kpl	0.0	0.0	0.0	–	0.0	0.0
 Kaikkiaan	2 527.4	2 532.2	2 869.2	3 572.1	2 413.7	2 886.8
milj. kpl	120.6	118.8	129.5	129.3	117.6	133.2

Taulukko 12.

SETELIT JA METALLIRAHAT 1981, MILJ. MK

	Vastuu- summa 31.12.1980	Valmis- tettu 1981	Poistettu 1981	Vastuu- summa 31.12.1981	Suomen Pankissa 31.12.1981	Liikkeessä 31.12.1981
SETELIT						
UUDET						
500 mk	5 850.6	—	220.5	5 630.1	3 974.3	1 655.8
100 "	5 542.2	2 349.5	1 315.0	6 576.8	3 965.5	2 611.3
50 "	2 440.0	736.0	537.5	2 638.5	2 175.7	462.8
10 "	926.7	863.7	540.1	1 250.3	920.4	329.9
5 "	227.6	369.2	273.6	323.2	236.8	86.4
1 "	10.6	0.4	0.1	10.9	4.5	6.4
Yhteensä	14 997.7	4 318.8	2 886.8	16 429.8	11 277.2	5 152.6
milj. kpl	264.7	198.8	133.2	330.4	235.0	95.4
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	0.0	9.4	—	9.4
milj. kpl	11.5	—	0.0	11.5	—	11.5
Kaikkiaan	15 007.1	4 318.8	2 886.8	16 439.2	11 277.2	5 162.0
milj. kpl	276.2	198.8	133.2	341.9	235.0	106.9
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	—	25.0	—	25.0	0.6	24.4
25 "	20.0	—	—	20.0	0.1	19.9
10 "	39.3	—	—	39.3	0.1	39.2
5 "	30.7	5.0	0.5	35.3	6.8	28.5
1 "	179.6	32.0	0.1	211.6	14.1	197.5
50 p	48.3	10.0	0.0	58.3	12.5	45.8
20 "	34.7	6.0	0.0	40.7	2.0	38.7
10 "	20.1	3.0	0.0	23.0	2.4	20.6
5 "	20.1	0.1	—	20.2	1.5	18.7
1 "	10.6	—	1.1	9.4	0.1	9.3
Yhteensä	403.4	81.1	1.7	482.8	40.2	442.6
VANHAT						
1 000–100 vmk	15.2	—	0.0	15.2	0.0	15.2
50 vmk–1 vp	0.5	—	0.0	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	0.0	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	419.1	81.1	1.7	498.5	40.2	458.3

Taulukko 13.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1976–1981, MK

Valuutta	1976			1977			1978		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.929	3.864	3.776	4.216	4.029	3.760	4.327	4.117	3.772
1 Englannin punta	7.820	6.983	6.070	7.705	7.042	6.415	8.215	7.917	7.700
1 Irlannin punta									
100 Ruotsin kruunua	91.90	88.86	87.10	94.25	90.21	86.10	93.50	91.43	85.80
100 Norjan kruunua	73.50	70.95	69.20	79.50	75.83	71.90	81.60	78.93	77.90
100 Tanskan kruunua	66.25	64.04	62.10	70.10	67.23	64.50	79.20	75.06	69.30
100 D-markkaa	161.20	153.78	147.36	193.85	174.15	158.35	219.20	205.53	188.90
100 Hollannin floriinia	154.00	146.42	142.20	178.60	164.59	151.20	202.80	190.77	176.10
100 Belgian frangia ¹	10.530	10.030	9.740	12.330	11.277	10.340	14.020	13.152	12.220
100 Sveitsin frangia	163.90	154.86	147.30	202.80	168.70	148.50	274.40	231.83	199.00
100 Ranskan frangia	86.45	81.09	76.10	87.00	82.16	76.40	96.10	91.77	81.00
100 Italian liiraa	0.567	0.468	0.417	0.482	0.459	0.430	0.504	0.489	0.463
100 Itävallan šillinkiä	22.68	21.59	20.84	27.00	24.47	22.28	29.95	28.45	26.35
100 Japanin jeniä	1.364	1.307	1.258	1.755	1.512	1.290	2.253	1.983	1.658
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.197	5.125	5.053	5.865	5.475	5.067	6.185	6.037	5.601
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.50899	4.45099	4.37684	4.99043	4.69556	4.37250	5.27229	5.13633	4.81488

¹ Suomen Pankki on noteerannut 12.9.1972 lähtien erikseen Belgian frangin kaupallisen ja ei-kaupallisen kurssin. Näissä laskelmissa on käytetty kaupallista kurssia.

Valuutta	1979			1980			1981		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.033	3.896	3.711	3.941	3.730	3.604	4.707	4.315	3.812
1 Englannin punta	8.915	8.275	7.895	9.290	8.691	8.245	9.590	8.731	7.987
1 Irlannin punta ¹	8.088	7.956	7.839	8.000	7.689	7.255	7.367	6.976	6.650
100 Ruotsin kruunua	92.10	91.12	89.60	89.75	88.43	87.45	89.05	85.74	79.00
100 Norjan kruunua	79.25	77.22	75.00	77.40	75.81	75.00	76.85	75.54	73.80
100 Tanskan kruunua	78.00	74.38	69.55	69.80	66.53	63.75	64.30	60.96	58.50
100 D-markkaa	216.70	212.75	209.20	216.14	205.58	194.45	198.40	191.31	183.35
100 Hollannin floriniä	200.00	194.43	189.40	195.95	188.02	179.20	181.35	173.43	165.30
100 Belgian frangia	13.740	13.338	13.010	13.330	12.818	12.133	12.280	11.688	11.230
100 Sveitsin frangia	242.70	234.36	227.40	235.65	222.87	210.60	247.70	220.34	203.30
100 Ranskan frangia	94.70	91.88	89.70	92.55	88.65	84.40	85.45	79.92	76.50
100 Italian liiraa	0.480	0.473	0.458	0.465	0.440	0.414	0.419	0.385	0.363
100 Itävallan šillinkiä	30.13	29.19	28.44	30.12	28.90	27.45	28.48	27.17	26.14
100 Japanin jeniä	2.035	1.797	1.503	1.898	1.662	1.515	2.032	1.967	1.903
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.081	5.941	5.711	5.992	5.741	5.603	6.328	5.986	5.646
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.12720	5.01678	4.87141	4.95537	4.84255	4.79084	5.22182	5.07140	4.88542

¹ Noteerattu 1.7.1979 alkaen.

Taulukko 14.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1981, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.004	3.889	3.812	4.164	4.073	3.999	4.142	4.072	4.004
1 Kanadan dollari	3.351	3.265	3.159	3.465	3.401	3.354	3.444	3.419	3.388
1 Englannin punta	9.590	9.369	9.206	9.523	9.358	9.060	9.170	9.098	8.997
1 Irlannin punta	7.367	7.264	7.154	7.188	7.081	6.963	7.178	7.066	6.954
100 Ruotsin kruunua	88.20	87.85	87.20	89.00	88.59	88.05	89.05	88.65	88.25
100 Norjan kruunua	75.20	74.62	73.80	76.65	75.50	74.10	76.30	75.78	75.30
100 Tanskan kruunua	64.30	63.38	62.00	62.65	61.88	61.00	62.50	61.78	61.20
100 D-markkaa	197,25	194.10	190.05	193.50	189.90	186.20	195.85	193.33	190.90
100 Hollannin floriniä	181.35	178.74	175.20	176.35	174.37	171.60	177.00	174.81	173.10
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	12.280	12.113	11.900	11.920	11.817	11.630	11.990	11.836	11.710
ei-kaupallinen kurssi	12.230	12.088	11.870	11.870	11.700	11.400	11.710	11.533	11.370
100 Sveitsin frangia	218.00	214.34	209.50	213.55	203.30	215.45	211.45	211.94	207.90
100 Ranskan frangia	85.45	84.20	82.70	82.80	82.18	80.90	83.20	82.26	81.30
100 Italian liiraa	0.419	0.413	0.405	0.407	0.403	0.398	0.405	0.399	0.388
100 Itävallan šillinkiä	27.85	27.44	26.85	27.38	26.84	26.35	27.70	27.34	27.00
100 Portugalin escudoa	7.44	7.38	7.34	7.45	7.37	7.27	7.40	7.33	7.26
100 Islannin kruunua	0.66	63.10	62.40	65.20	63.74	62.09	63.20	62.55	62.10
100 Espanjan pesetää	4.92	4.87	4.84	4.90	4.79	4.72	4.85	4.79	4.71
100 Japanin jeniä	1.958	1.933	1.909	2.013	1.990	1.960	1.991	1.959	1.930
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.820	5.747	5.646	5.867	5.779	5.685	5.891	5.810	5.671
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.96782	4.91535	4.88542	5.06088	5.00729	4.96954	5.01774	4.99008	4.96444

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.218	4.151	4.066	4.376	4.321	4.250	4.516	4.448	4.365
1 Kanadan dollari	3.526	3.490	3.432	3.647	3.602	3.543	3.745	3.698	3.636
1 Englannin punta	9.130	9.061	9.000	9.089	9.047	8.996	9.082	8.805	8.682
1 Irlannin punta	7.104	7.041	6.995	7.040	6.922	6.865	6.939	6.857	6.650
100 Ruotsin kruunua	89.00	88.76	88.55	88.75	88.51	87.95	88.70	88.34	87.90
100 Norjan kruunua	76.55	76.20	75.90	76.80	76.52	76.10	76.60	75.62	74.50
100 Tanskan kruunua	62.00	61.37	60.70	60.50	60.18	59.15	60.45	59.90	59.30
100 D-markkaa	194.40	192.38	190.50	189.70	188.58	186.85	189.05	187.41	185.70
100 Hollannin floriniä	175.40	173.53	171.70	170.75	169.70	168.10	170.05	168.62	167.10
100 Belgian frangia									
kauppallinen kurssi	11.930	11.802	11.720	11.680	11.603	11.520	11.610	11.508	11.420
ei-kauppallinen kurssi	11.490	11.382	11.250	11.380	11.316	11.220	11.450	11.300	11.080
100 Sveitsin frangia	212.90	210.91	208.65	212.10	209.60	206.85	219.75	214.73	210.15
100 Ranskan frangia	82.60	81.66	80.60	80.20	79.04	78.40	79.75	78.97	77.85
100 Italian liiraa	0.394	0.390	0.388	0.386	0.383	0.382	0.384	0.380	0.378
100 Itävallan šillinkiä	27.50	27.21	26.97	26.86	26.69	26.45	26.77	26.55	26.35
100 Portugalin escudoa	7.37	7.31	7.25	7.37	7.26	7.20	7.28	7.22	7.16
100 Islannin kruunua	63.35	63.02	62.40	63.80	63.46	63.05	63.60	61.52	60.20
100 Espanjan pesetaa	4.82	4.78	4.77	4.79	4.77	4.73	4.79	4.75	4.72
100 Japanin jeniä	1.980	1.943	1.923	1.983	1.967	1.953	2.022	1.994	1.978
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.890	5.825	5.734	5.974	5.922	5.880	6.056	5.951	5.854
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.04482	5.01522	4.98435	5.10166	5.07885	5.04760	5.19441	5.13364	5.10192

Taulukko 14. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.590	4.543	4.488	4.707	4.629	4.556	4.580	4.504	4.390
1 Kanadan dollari	3.786	3.758	3.720	3.825	3.787	3.740	3.820	3.756	3.651
1 Englannin punta	8.696	8.546	8.466	8.578	8.445	8.345	8.405	8.197	7.987
1 Irlannin punta	6.950	6.825	6.773	6.883	6.792	6.724	7.145	6.988	6.820
100 Ruotsin kruunua	88.20	87.97	87.65	87.90	87.59	87.20	87.75	83.48	80.10
100 Norjan kruunua	75.05	74.82	74.50	75.70	75.24	74.95	76.85	75.79	75.10
100 Tanskan kruunua	60.20	59.78	59.30	60.25	59.23	58.50	62.90	61.25	59.85
100 D-markkaa	187.80	186.54	184.95	187.65	185.36	183.35	197.15	191.31	186.30
100 Hollannin floriniä	168.80	167.73	166.30	168.80	167.01	165.30	177.95	172.51	167.75
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	11.510	11.427	11.340	11.550	11.381	11.230	12.110	11.729	11.440
ei-kaupallinen kurssi	11.090	10.902	10.670	10.830	10.553	10.340	11.020	10.762	10.550
100 Sveitsin frangia	218.90	217.10	214.90	215.25	213.77	212.80	228.90	222.42	212.30
100 Ranskan frangia	79.25	78.75	77.90	78.55	77.77	76.60	83.15	80.18	78.15
100 Italian liiraa	0.381	0.379	0.376	0.380	0.377	0.375	0.390	0.384	0.377
100 Itävallan šillinkiä	26.74	26.52	26.27	26.75	26.42	26.14	28.07	27.26	26.59
100 Portugalin escudoa	7.20	7.17	7.12	7.18	7.11	7.06	7.10	7.04	6.97
100 Islannin kruunua	61.65	61.19	61.05	61.75	61.06	58.10	58.65	58.14	57.55
100 Espanjan pesetaa	4.73	4.70	4.68	4.71	4.67	4.64	4.80	4.73	4.68
100 Japanin jeniä	1.999	1.967	1.925	2.020	1.992	1.905	2.004	1.972	1.943
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.081	6.028	5.974	6.194	6.078	5.971	6.328	6.127	6.048
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.16248	5.14946	5.12689	5.22182	5.18500	5.15423	5.19805	5.13941	5.10722

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.506	4.424	4.337	4.389	3.354	4.300	4.433	4.375	4.306
1 Kanadan dollari	3.737	3.682	3.627	3.703	3.667	3.637	3.726	3.697	3.670
1 Englannin punta	8.310	8.173	8.100	8.456	8.301	8.186	8.462	8.368	8.267
1 Irlannin punta	7.087	7.009	6.920	7.020	6.959	6.910	6.955	6.909	6.848
100 Ruotsin kruunua	80.80	80.19	79.80	79.90	79.70	79.50	79.50	79.24	79.00
100 Norjan kruunua	76.40	75.19	74.40	76.15	75.18	74.60	76.45	75.96	75.20
100 Tanskan kruunua	62.00	61.61	61.00	61.70	61.11	60.45	60.60	60.07	59.70
100 D-markkaa	198.40	196.84	193.20	197.65	195.91	193.80	195.00	194.01	192.80
100 Hollannin floriinia	179.80	178.23	173.65	179.65	178.69	177.25	178.30	177.21	176.40
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	11.910	11.830	11.720	11.850	11.714	11.629	11.710	11.498	11.380
ei-kaupallinen kurssi	11.170	10.803	10.620	10.710	10.548	10.430	10.530	10.258	9.880
100 Sveitsin frangia	239.70	234.86	227.45	247.70	244.06	241.40	243.90	241.26	236.50
100 Ranskan frangia	81.10	79.05	77.95	79.00	77.98	77.10	77.55	76.96	76.50
100 Italian liiraa	0.387	0.376	0.373	0.375	0.371	0.367	0.369	0.367	0.363
100 Itävallan šillinkiä	28.48	28.11	27.57	28.22	27.94	27.64	27.82	27.67	27.52
100 Portugalin escudoa	7.09	7.02	6.98	7.00	6.93	6.84	6.91	6.87	6.83
100 Islannin kruunua	58.10	57.81	57.60	58.10	55.05	53.45	53.85	53.60	53.30
100 Espanjan pesetaa	4.73	4.66	4.63	4.65	4.61	4.57	4.57	4.56	4.52
100 Japanin jeniä	1.944	1.922	1.903	2.032	1.959	1.908	2.023	2.010	1.991
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.205	6.165	6.103	6.230	6.188	6.159	6.233	6.207	6.187
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.14117	5.09412	5.06060	5.09235	5.06532	5.04269	5.10742	5.08306	5.05486

Taulukko 15.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAATAVA 1981, MILJ. MK

	Saldo 1.1.1981	Nostot 1981	Kuoletukset 1981	Netto- nostot 1981	Kurssi- vaikutus 1981	Saldo 31.12.1981
RAHOITUSLAINAT	29 298	7 451	3 768	+3 683	+2 555	35 536
Yksittäisvelkakirjat ¹	13 170	4 360	2 502	+1 858	+1 414	16 442
SP:n varanto- ja öljyluotot	325	-	73	- 73	+ 12	264
Joukkovelkakirjat	16 128	3 091	1 266	+1 825	+1 141	19 094
Obligaatiot	10 901	2 323	856	+1 467	+ 690	13 058
Debentuurit	329	87	-	+ 87	+ 30	446
Talletustodistusslainat	269	216	-	+ 216	+ 39	524
Private placement -lainat	4 440	465	360	+ 105	+ 372	4 917
Lainat Maailmanpankilta	189	-	50	- 50	+ 10	149
TUONTILUOTOT	4 377	860	846	+ 14	+ 53	4 444
Laiva- ja lentokoneluotot	1 701	456	447	+ 9	+ 77	1 787
Muut tuontiluotot	2 676	404	399	+ 5	- 24	2 657
VUOKRAUSLUOTOT	102	1	29	- 28	+ 10	84
SUORAT SIOJITUKSET	2 075	231	156	+ 75	+ 33	2 183
Oma pääoma	1 629	182	32	+ 150	-	1 779
Tytäryhtiölainat	446	49	124	- 75	+ 33	404
JÄSENOSUUDET²	238	137	68	+ 69	-	307
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA³	36 090	8 680	4 867	+3 813	+2 651	42 554
RAHOITUSLAINAT	264	152	80	+ 72	+ 20	356
VIENTILUOTOT	3 872	1 606	1 088	+ 518	+ 283	4 673
KEHITYSLUOTOT	55	35	2	+ 33	-	88
SUORAT SIOJITUKSET	2 806	729	130	+ 599	+ 21	3 426
Oma pääoma	2 367	631	31	+ 600	-	2 967
Tytäryhtiölainat	439	98	99	- 1	+ 21	459
JÄSENOSUUDET²	732	141	-	+ 141	-	873
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAATAVA³	7 729	2 663	1 300	+1 363	+ 324	9 416
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	28 361	6 017	3 567	+2 450	+2 327	33 138

¹ Valuuttapankkien omista nimissään lyhytaikaisina ulkomailta ottamat yritysten pitkäaikaisen investointiluottojen jälleerahoitusluotot ja ns. revolving-luotot tilastoidaan vuoden 1981 alusta lyhytaikaiseen pääomaan.

² Velkapuoella velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

³ Velka- ja saatavasaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset kuukausittain laskettujen myyntikurssien keskiarvojen mukaan.

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen Pankin vuoden 1981 tilien ja toiminnan tarkastuksesta

Me allekirjoittaneet eduskunnan vuoden 1981 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Mikko Kaarna, valtiotieteen kandidaatti Erkki Liikanen, järjestösihteeri Erkki Kivimäki, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakola ja agrologi Håkan Malm, olemme helmikuun 22. – 26. päivänä 1982 suorittaneet Suomen Pankin tilien ja toiminnan tarkastuksen vuodelta 1981 siten kuin pöytäkirjasta lähemmin selviää.

Tarkastusta varten ovat käytettävissämme olleet kaikki asiaan kuuluvat tilikirjat, luettelot, pöytäkirjat, asiakirjat, tositteet ja pankin tilinpäätöskertomus. Tämän lisäksi olemme pankin johtokunnalta ja asianomaisilta virkamiehiltä saaneet pankin toimintaa, luotonantoa ja asemaa sekä kassojen ja kirjanpidon tarkkailua koskevia selostuksia.

Tarkastuksen perusteella ilmoitamme,

että pankin pääkonttorin holvit sekä kassanhoitajien vaihtokassat samoin kuin metallivarat, setelit, obligaatiot, avoimet ja suljetut talletukset, vekselit, velkakirjat ja vakuudet täsmäsivät pankin kirjanpidon kanssa. Olemme myös holvikirjojen ja todisteiden nojalla todenneet, että pääkonttorin ja Vantaan holvikassa ja muut kassat sekä kassainventointien mukaan haarakonttorien kassoissa ja muissa pankin säilytyspaikoissa joulukuun 31. päivänä 1981 olleet kassavarat olivat pankin tilinpäätöksen merkintöjen mukaiset,

että pankin ohje- ja johtosäännöissä määrätyt inventoinnit ja tarkastukset on toimitettu,

että pankin luotonanto on ollut harkittua,

että tilinpäätös on vakavaraisille perusteille laadittu.

Olemme myös tarkastaneet pankin hoidossa olevien Längmannin rahastojen tilit sekä Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahaston tilinpäätöksen sekä todenneet niiden olevan oikeat sekä asianmukaisesti hoidetut.

Toteamme, että pankin tilinpäätös on laadittu pankkivaltuusmiesten vahvistamien tilinpäätösperusteiden mukaisesti.

Suomen Pankin tilinpäätös, joka osoittaa voittoa kuluneelta tilikaudelta mk 563 183 011,44, on oikein johdettu kirjanpidosta.

Pankkia on tilivuoden aikana hoidettu pankin ohjesääntöä noudattaen. Sen asema on vakaa.

Edellä olevan perusteella ja koska tarkastuksessa ei ole esiintynyt aihetta huomautukseen, ehdotamme, että tilinpäätös vahvistetaan ja Suomen Pankin johtokunnalle myönnetään vastuuvapaus vuodelta 1981.

Helsingissä helmikuun 26. päivänä 1982

Mikko Kaarna

Erkki Liikanen

Erkki Kivimäki

Pentti Mäki-Hakola

Håkan Malm

./ Tyko Vanhala

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1981 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Jermu Laine (varapuheenjohtaja)
Matti Majjala
Kalevi Sorsa
Ilkka-Christian Björklund

Aarne Saarinen
Mikko Jokela
Ingvar S. Melin
Mauri Miettinen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1981 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Mauno Koivisto
puheenjohtaja, pääministerinä
virasta vapaa

Ahti Karjalainen
vt. puheenjohtaja

Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta
Johtokunnan edustus
Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän
ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Tarkastusosastolle kuuluvat asiat
Tietojenkäsittelyosastolle kuuluvat asiat
Kansainväliset järjestöt, ei kuitenkaan
Kansainvälinen valuuttarahasto

Rolf Kullberg
vt. varapuheenjohtaja

Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet
Rahapolitiikan osastolle kuuluvat asiat
Rahoitusosastolle kuuluvat asiat
SITRA

Pentti Uusivirta

Valuuttapolitiikan osastolle kuuluvat asiat
Valuuttaosastolle kuuluvat asiat
Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat
Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat
Kansainväliset rahalaitokset, myös
Kansainvälinen valuuttarahasto
Suomen Takausrengas
Hallinto-osastolle kuuluvista asioista lakiasiat

Ele Alenius

Maksuosastolle kuuluvat asiat
Kassaosastolle kuuluvat asiat
Setelipaino

Harri Holkeri
virasta vapaa
1.12.1981 – 17.1.1982

Hallinto-osastolle kuuluvat asiat,
ei kuitenkaan lakiasiat
Uudisrakennukset ja kiinteistöt
Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat
Valuutantarkkailuosastolle kuuluvat asiat
Haarakonttorit

Seppo Lindblom
vt. jäsen

Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat
Tutkimusosastolle kuuluvat asiat
Tiedotusosastolle kuuluvat asiat

Markku Puntila
vt. jäsen
1.12.1981 – 17.1.1982

PÄÄKONTTORI

Johtajat

Markku Puntila

Eino Helenius

Pentti Koivikko

Kari Nars

Antti Lehtinen

Osastot

Rahapolitiikan osasto
Rahoitusosasto

Hallinto-osasto
Tarkastusosasto
Kansainväliset lakiasiat
Tietojenkäsittelyosasto

Henkilöstöosasto
Maksuosasto
Kassaosasto
Tutkimusosasto
Tiedotusosasto

Valuuttapolitiikan osasto
Valuuttaosasto
Idänkaupan osasto
Kansantalouden osasto

Ulkomaisen rahoituksen osasto
Valuutantarkkailuosasto

Osastopäälliköt

Ralf Pauli
Raimo Hyvärinen

H. T. Hämäläinen
Timo Männistö
U. Levo
Erkki Vehkamäki

Anton Mäkelä
Stig G Björklund
Reijo Mäkinen
Juhani Hirvonen (vs.)
Markku Pietinen

Kari Pekonen
M. Vanhala
Kari Holopainen
Seppo Kostiainen (vs.)

Pekka Tukiainen
J. Ojala

ATK-suunnittelun johtaja

Pertti Kukkonen

Konttorinjohtaja, projektitehtävät

M. Hannula

HAARAKONTTORIT

Konttorit

Joensuu
Jyväskylä
Kotka
Kuopio
Lahti
Mikkeli
Oulu
Pori
Rovaniemi
Tampere
Turku
Vaasa

Konttorinjohtajat

K. Karhi
V. Kaarnakorpi
Reino Ylönen
Antti Saarlo
V. Lehto
J. Huuskonen
Heikki Hakola
Harri Salenius
Renne Kurth
E. Vuorela
S. Paavola
Rauno Haikarainen

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare

Tuotantojohtaja, varatoimitusjohtaja H. Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki 10

Puhelinnumero: (90) 1831

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI Helsinki

Haarakonttorit

Joensuu:	Kauppakatu 23 b, PL 80, 80101 Joensuu 10, puh. (973) 212 16
Jyväskylä:	Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä 10, puh. (941) 211 433
Kotka:	Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka 10, puh. (952) 182 500
Kuopio:	Kauppakatu 25–29, PL 123, 70101 Kuopio 10, puh. (971) 125 611
Lahti:	Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti 11, puh. (918) 298 31
Mikkeli:	Päiviönkatu 15, 50100 Mikkeli 10, puh. (955) 148 40
Oulu:	Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu 10, puh. (981) 224 366
Pori:	Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori 10, puh. (939) 353 44
Rovaniemi:	Valtakatu 23, PL 205, 96201 Rovaniemi 20, puh. (991) 160 01
Tampere:	Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere 10, puh. (931) 254 20
Turku:	Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku 10, puh. (921) 260 66
Vaasa:	Kirkkopuistikko 22, 65100 Vaasa 10, puh. (961) 118 322